

11142

O kai išvarginta mūs žemė
Pakvips pavasario kvapais,
Išeis tada iš miško broliai
Ir laisvės himną užgiedos!

O mes jūs, Lietuvos gynėjai,
Širdim sutiksim atvira,
Iškselsim vėliavą trispalvę,
Ir vėl laisva bus Lietuva!

Laidis Lietuvos
Atgimimo Sąjuda

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

EINA XVIII METUS

1964 VASARIO - FEBRUARY 20

Nr. 4(922)

\$ 10.000 AUKA LIETUVIŲ FONDUI!

Jaunas, gabus ir taurus lietuvis
finansininkas atsuntė Lietuvų Fon-
dai 10.000 dolerių auką! Tai pirmo
ji tokio didžio auka, kuria gali di-

džiūotis lietuviškoji išeivija, turėda
ma savo eilėse tokį taurų lietuvi!
Reikia manyti, kad jo toks stam-
bus įnašas atidarys duris ir kitiem
mūsų finansininkams pasekti jo pė-

domis, paverčiant Lietuvų Fondą
tikrai efektyvia lietuviškos kultū-
ros išlaikymo ir rėmimo instituci-
ja. Lietuvų Fondas, ištikrųjų, tam-
pa v i s ū lietuvių fondu ir jame

visi turėtų dalyvauti pagal savo fi-
nansines išgales.
Dėl tam tikrų priežasčių kol kas
susilaikoma skelbti šio aukotojo pa-
vardę ir jį tegalėsi me pristatyti

visuomenei už kelių savaičių.
Fondas jau peržengė 120.000 ri-
bą ir dar turi apie 50.000 dol. pasi-
žadėjimuose greitai laiku įmokėti.

Kada nustosime kapituliuoti ?

Rašo: J. Kadagys

Kai antrojo pasaulinio karo išvar-
ginta Prancūzija, nesulaukdama ūki-
kios paramos iš savo sąjungininkų,
neatlaikė Indokinijoje komunistų
bloko spaudimo ir buvo priversta
kapituliuoti, tai, kaip žinome, Žene-
vos sutartimi tas kraštas buvo pa-
dalintas į Šiaurės ir Pietų Vietnamą,
Laosą ir Kambodiją. Šiaurės
Vietnamas teko atiduoti komunistai

Kai antrojo pasaulinio karo išvar-
ginta Prancūzija, nesulaukdama rei-
kiamos paramos iš savo sąjungininkų,
neatlaikė Indokinijoje komunistų
bloko spaudimo ir buvo priversta
kapituliuoti, tai, kaip žinome, Žene-
vos sutartimi tas kraštas buvo padalintas
į Šiaurės ir Pietų Vietnamą,
Laosą ir Kambodiją. Šiaurės Vietna-
mas tada buvo atiduotas komunistams,
o Pietų Vietnamas, Laosas ir
Kambodija - pakelbtos nepriklausomoms
valstybėms.

Išvalgesnėji pasaulio politikai
jau tada (1955m) tvirtino, kad toks
krašto padalinimas yra blogas -
tos problemos išsprendimas, nes komu-
nistai anksčiau ar vėliau sieks tuos
kraštus pasigrobt. Beto, skaldant
valstybių teritorijas ir dalinant jas
tarp komunistų ir laisvojo pasaulio,
tik didinamas neramumų ir karo ži-
dinių skaičius. Bet jų balso tada nie-
kas neklausė...

Šiandieną Laosas ir Kambodija
jau yra komunistų rankose. Laosas
buvo lengvabūdiškai perleistas komu-
nistams, sudarant ten su jais koi-
alicinę vyriausybę. Gi Kambodijos
valdovas princas Norodom Sihanuk,
matydamas Vakarų ištyžimą, nesu-
gebėjęs ar nenorą apginti Laosą
ir plius dar paveiktas pr. metų lap-
kričio mėn. 1d. tragiškų įvykių piet-
Vietname, pats pasuko raudono-
sios Kinijos link. Bešališkai žiūrint
į Kambodijos pasirinktą kryptį, atro-
do, kad per daug kaltinti to krašto
vyriausybę būtų neteisinga, nes jis
pasidavė tik praktiškas išvadas iš
JAV vedamos užsienio politikos
pietryčių Azijoje. Juk praktika aiš-
kiai parodė, kad ir mažesnių kraštų
valdovams žymiai saugiau eiti su
komunistiniu bloku, kaip su Vaka-
rais. Vakariai savo draugų, atėjus pa-
vojingam momentui, Konge (Tshom-
be) Laose (princas Boum Oum) pie-
tų Vietname (prez. Diem) ne tik
kad negina, bet taiko jiems sankci-
jas ir jėga jų nusikrato. Tuo tarpu
komunistai sau palankius visomis
jėgomis remia, jų neapleidžia ir vi-
sada sekmingai apgina (pav. Kubą).

Kad Amerikos užsienio politika
Azijoje yra nuslydusi į pavojingus
šunkelius ir jau yra atsidūrusi akli-
gatvyje, tai mato visi, kas negyvena
Valstybės Departamento kuriamo-
mis iliuzijomis, o vertina padėtį
taip, kokia ji ištikrųjų yra.

Kai autoritetinga ir stipri prezi-
dento Diem ranka valdė Vietnamą,
komunistų partizanų kova, ypač kai
buvo pradėta trukdyti užfrontėje jų
tiekimo linijas Šiaurės Vietname,
silpo diena iš dienos ir jau aiškiai
buvo galima just, kad šis karas ne-
ilgai betruks. Šioje padėtyje, komu-
nistai matydami artimą pralaimėji-
mą, panaudoja Pietų Vietnamo budis

tus, kurie visada buvo jiems artimi,
kad šie sukeltų krašto viduje nera-
mumus ir nuverstų komunistui be-
kompromisinį prezidentą Diem bei
jo vyriausybę. Šiems komunistų sie-
kimams tada noriai patalkininkavo
ir mūsų Valstybės Departamentas,
stipriai paspaudamas prez. Diem.
Pagaliau komunistų planuotas ir
lauktas perversmas įvyko. Preziden-
tas Diem, jo brolis ir dar keli atsai-
kingi pareigūnai, kad nepaskelbtų
pasauliui slaptaujanų jėgų veiklos bei
intrygų Vietname, buvo nužudyti...

Taip pat visi dar gerai prisime-
name, kai prieš pirmąjį perversmą,
didžiulia Amerikos spaudos, Valsty-
bės Departamento itaigota, ir net
pačiam tuometiniam prezidentui J.
Kennedy pritariant, unisonu šaukė,
kad karas pietų Vietname yra arti
pergalės. Amerikos vyriausybės at-
stovai tada net nustatinėjo jo pasi-
baigimo datas, bet... vienintelė kliū-
tis tam "užtikrinimui" esanti, pasak-
tų ponų, tik prez. Diem, jo brolis ir
ponia Nhu, kuri per drąsiai ir atvira-
i, kai kam labai nemalonią ir kar-
čią tiesą sakė į akis... Įvyko per-
versmas. Ir keista, - juo lygiai vien-
nodai džiugėsi komunistinis blokas
ir mūsų vyriausybės sluogsniai...
nes "kliūtis" pasiekti laimėjimą...
buvo pašalinta. Įvesta krašte kariš-

ka diktatūra Amerikos vyriausybės
akimis buvo pakankamai "demokra-
tiška" ir tuoj čia pat pripažinta.
Nereikėjo ilgai laukti, kai tuoj po
perversmo pietų Vietnamo budistai
pradėjo sąskaitų suvedžiojimą ir
kerštą katalikams. Katalikai buvo
terorizuojami, persekiojami įvairi-
ausiais būdais. Arestai, tardymai,
primetant nebūtus nusikaltimus, plė-
šimai katalikų gyvenamųjų namų ir
vertimas kankinant atsisakyti kata-
likybės buvo kasdieniai reiškiniai...
Ir ką gi matėme? Dėl tariamų bu-
distų persekiojimų visa Amerikos
spauda pilna burna šaukte šaukė, o
dėl persekiojimų tikrų ir realių bei
žiaurių kankinant katalikus, mes
beveik nieko negirdėjom... nes tai
darė raudonoji ranka! Amerikiečių
spauda "nepastebejo" net ir to fak-
to, kad jau po perversmo dar nusi-
žudė keli budistų vienuoliai... Nieka-
nesbesirūpino kodėl ir kam... Tikslas
buvo pasiektas - prezidento Diem
nebebuvo gyvųjų tarpe, nebebuvo to
atkaklaus kovotojo prieš komuniz-
mą...
Ir vėl ilgai neteko laukti, kai pa-

aiškėjo, kad kai kieno sudėtos vil-
tys į naują karišką vyriausybę ne-
pasitvirtina... Krašto gyventojų nu-
taikos ir "kritusi" prie Diem karių
moralė nebuvo pakelta. Keli dides-
nio masto kariškių jontos suorgani-
zuoti Mekong upės deltoje puolimai
pasibaigė visišku pralaimėjimu. Komu-
nistinis elementas krašto viduje
pradėjo kelti galvas, nes pajuto nau-
jos vyriausybės menką orientavimą
si politikoje, tinkamo autoritetu o ir
tvirtos rankos stoką. Kova dėl vald-
žios ir nepasitikėjimas vienas kitu,
pačioje juntoje, ėjo ir toliau. Pa-
galiau paėmė viršų neutralumo ten-
dencija ir, toliau einant ta kryptimi,
jau buvo siekiama užmegzti peryti-
bas su šiaurės Vietnamo komunis-
tais, koalicinei vyriausybei sudary-
ti...

Tuo tarpu komunistų partizanai
nesnaudė. Jie išnaudojo pašlijusią
krašte padėtį, keleriopai padidino
puolimus ir visais frontais žygiavo
pirmyn. Jie tiek išsidrąsino, kad pra-
dėjo pulti pietų Vietnamo karinių
dalinių postus ir kaimus-tvirtoves
ne tik naktį, bet jau ir dienos metu.
Tokių puolimų skaičių padidino net
iki 100 į savaitę ir stiprūs komunis-
tų partizanų daliniai priartėjo net
iki 25 mylių nuo S aigono! Derlin-
giausios ir tirščiausios apgyventos

Mekong provincijos apie 80% jau
yra komunistų kontrolėje.

Komunistai kovoja ne vien gink-
lais. Jų propaganda, stipriai remia-
ma Kinijos, šiandien jau tvirtina...
kad jų laimėjimas yra čia pat... Gy-
ven tojų nuotaikos kritusios, nes ne-
besimato jokios aiškesnės akcijos
iš vyriausybės pusės.

Ir štai, tokiai krašte padėčiai
esant, įvyko kitas perversmas. Tai-
gi, po dar nepilnai trijų mėn esū
kai buvo nužudytas prez. Diem, tik
šį kartą be šūvio ir kraujo praliejimo,
gen. Khanh, kuris pirmojo per-
versmo metu stovėjo nuošalyje, pa-
ėmė valdžią į savo rankas. Atrodo,
kad ir prie šio perversmo bus pri-
dėję pirštus pirmo perversmo, su-
rengto prieš Diem, rengėjai. Mat
kai kam vėl nepatiko, kad kariškos
juntos vyriausybė pasidarė nelabai
sukalbama ir nepakankamai paklus-
ni.

Gen. Khanh, naujos vyriausybės
galva, vos tik 37 metų amžiaus, ta-
čiau, sakoma yra tvirto charakterio
ir kietos rankos vyras. Karinį auk-
lėjimą jis yra gavęs JAV-bėse ir
Prancūzijoje. Esą palankus Vakaram
ir bet kokio bendradarbiavimo su
komunizmu priešas.

Kaip ten, pagaliau, bebūtų, bet to-
ks kaitaliojimas vyriausybės per-
versmų keliu, kraštui vedančiam
mirtiną kovą dėl laisvės, yra nesvei-
kas reiškinys. Dabar dar labiau yra
jaučiamas krašte padėties netikrumas,
o kariuomenėje demoralizacija.
Apie skelbtą greitą pergalę ir iš
viso apie laimėjimą jau veik nebėra
kalbų... Net ir Amerikos vyriausybė,
kuri dar taip neseniai tikėjo į
pergalę, dabar jau pripažįsta, kad
padėtis Vietname yra kritiška, arba
visai apie tai tyli...

Atrodo, kad dabar beliko tik klausi-
mas, - kaip ilgai pietų Vietnamas
bus pajėgus komunistų agresijai
priešintis...

Buvusio Amerikos ambasadoriaus
pietų Vietname F. Nolting pranašys-
tė, kad norint tą kraštą apginti nuo
komunizmo, turime kartu plaukti
su pietų Vietnamo prezidentu Diem
ir jo vyriausybe, arba kartu su juo
paskęsti... Tie žodžiai, atrodo, jau
pildosi. Kai prezidento Diem vyriausybė
buvo paskandinta jų pačių kra-
ujuje, tada... pradėjo skęsti ir visas
Pietų Vietnamas... Aišku, su juo
paskęs ir visa pietryčių Azija...

Idomu, kad net JAV gynybos sek-
torius McNamara po paskutinio
šiais metais apsilankymo pietų
Vietname pareiškė, kad padėtis ten
yra sunki ir rimta, reikšmingai pri-
durdamas, kad... Pietų Vietnamo
problema esanti pačių vietnamiečių
reikalas. Vadinas, jau ir tie, kurie
žymiai prisidėjo priveddami kraštą
prie dabartinės kritiškos padėties,
jau nebepretenduoja atsakomybės,
bando nuo viso reikalo nusi-
sukti ir politiškai nusiplauti rankas.

Laisvasis pasaulis, vadovaujamas
Amerikos, iki šiol tik traukiasi. Ar
kada nors tas vadas parodys taip
reikalingos vadui drąsos, išminties
ir inciatyvos, galima tik speltoti.

Dabar laisvojo pasaulio kapituliacija
visais frontais tebesitęsia...

WE DEMAND
**UN: RESTORE STOLEN
INDEPENDENCE TO LITHUANIA**
AND ALL OTHER CAPTIVE NATIONS!

DOWN WITH SLAVERY & COLONIAL GODLESS DICTATORSHIPS
AMERICAN LITHUANIAN COMMUNITY

MURPHY

PASIGERĖTINI DARBAI KOVOJE UŽ LIETUVOS LAISVĘ, - čia matomi plakatai yra pastatyti Connecticuto
valstijos didžiųjų kelių sankryžose ir atskiruose miestuose, kurie apeliuoja į Jungtines Tautas (UN) imtis žygių
Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų nepriklausomybei atstatyti.

WATERBURY mieste - Pasaulio Žalvario centro - žymus politikos ir visuomenės vadai susirinkę tų plakatų
pasižiūrėti, reiškia savo pritarimą skelbiamoms idejoms. Iš kairės - W. Cleveland, Adv. J. Smolskis, Respubliko-
nų partijos pirm. D. Castelano, žymus demokrat Waterbury miesto būrmistras J. McNellis, I.B pirm. Dr. A.
Vileišis, ALTo pirm. A. Campe ir J. Samoška.

Tik tas turi vilties laimėti, kas kovoja!

IMPERFECT IN ORIGINAL

Nėra gyvenimo be spyglių

Ar nesuruoš jiems tauta ir istorija teismo, kurie išvest iš nelaisvės namų ne tik neatliko čia pareigų, bet dar

BIRUTĖ ŠLAJUTĖ yra viena iš gyvuliausio lietuviškumo jaunuolių. Ji, matyti, tėvų namuose randa lietuviškos spaudos, ją skaito, joje reiškiasi savo plunksna, lietuviybės reikalais sielojasi ir atsiliepia. Ji atsi liepė ir į mano žodį, išspausdintą LL "Jų šimtas aštuoniasdešimt" sa vo straipsniu LL Nr. 2 - "Rūtiētės ar spygliai".

Bet, tur būt, lengviau praslydo jo jos mintis šie sakiniai: 2-oje skiltyje "Rašinio autorei nieko nedera prikišti" (ZB); 4-oje - "Jūs vis dėlto nekaltos", ir 3-oje skiltyje "šį kartą ne apie tėvus kalbama". Taip pat ne pakankamai atsiskleidė vedamąją mintį suprasdama, jog čia kaltinamos rūtiētės, apskritai, jaunimas.

Visai ne! O prikišama Kazimieriečių Aukštesnės Mokyklos Čika goje vadovybei, kad ji, turėdama jo je 180 lietuvių neatiduoda lietuviškumui prideramos duoklės. O Rū tos ratelis veikia tik tiek, kiek jam tenai leidžiama veikti. Rateliui iš ZK straipsnio (Draugas 63, X. 11d) išeina, kad priklauso visos 180. Tai ir būtų reikšmingas lietuviškas prie auglis.

Čikagos Aukštesnioji lituanistinė mokykla, kurią B. Š. atsimensa savo rašinyje, dirbdama laisvalaikiu, pomykliniu metu, kaip BŠ sako, išleido jau keturis metraščius, nes tuo rūpinosi ta Vargo Mokykla ir mokytojai, nors tėvai, anot jos, mažai padeda. Kažin ar vienos mergaitės ir berniukai be mokytojo įsikišimo ir vadovybės būtų tai padarę, nors jie patys metraščius prirašė. Jie tuo įrodė, kad savai raštijai nėra svetimi. O spauda ir visuomenė jų darbą aukštai įvertino ir džiaugė si.

Kur tada Kazimieriečių 180-ties mergaičių Rūtos ratelio lietuviški leidiniai? Kur dingo buvęs leidžiamas žurnaliukas Šv. Kazimiero Aidai? Juk dabar mergaičių (lietuvių) ten daugiau, negu buvo pirma. Lietuva nemirus, bet kovojanti.

Labai gražu ir daug pasako, kad mergaitės, anot BŠ, ir baigusios mokyklą, laiko save Rūtiētėmis. Bet tai dar kokio ypatingo tos mokyklos ar ratelio nuopelno neparodo. Juk, apskritai, iki žilos senatvės atsimensa mokyklos ar organizacijos (ma lonas ar nemalonus) vardas. Rygiskiečiai, aušroakai, širdietės ir tt. Bet šiuo atveju svarbu, koks išsineš tas iš tos mokyklos lietuviškasis krautis. Juk BŠ pripažįsta, kad ne tik mažai šnekamos lietuviškai, bet ir mąstoma angliškai - dėl per mažo turimo lietuviško žodyno. Tą patį pastebėjo ir, mano nuomone, teisingai pabrėžė katalikų veikėjas, rašytojas, mokslininkas Dr. J. Gri nius "Viešnageje Amerikoje".

Birutė Šlajutė ir kitos rūtiētės turėtų susipažinti su putnamietėmis lankiusiomis tenai prancūzų vienuo lių vedamą aukštesniąją mokyklą ir kolegiją. Kaip jos, putnamietės, gra žiai mini savąsias seses ir tų mo kyklų vienuoles prancūzes mokyto jas! Tenai aukštesnėje mokykloje ir kolegijoje būna apie po 25 lietu vaites. Abiejose mokyklose su pri valomu ir užskaitomu lietuvių kal bos pažymiu dėstoma lietuvių kalba. Prancūzų kalbos jau aukštesnėje mokykloje, nekalbant apie kolegiją, ir lietuviškos tiek išmoka, kad tin ka studijuoti Prancūzijoje prancūzų kalbą. Taigi tenai 3 privalomos kal bos: anglų, prancūzų ir lietuvių. O jų mokėjimas neišmūša lie tuvaites iš lietuviško mąstymo.

Mokytojos prancūzės mokykloje ir visur kitur šneka (su kuo gali) tik prancūziškai. Per pertraukas, koridoriuose lietuviškos tarp savęs šne kasi lietuviškai, prancūzės-prancū ziškai, amerikietės-sava kalba. (Pas kutiniu laiku iš aukštesnės mokyk los lietuvių kalbos dėstymas, tur būt, perkeltas į bendrabutį). Lietu vaitės abiejose mokyklose suruošia lietuvių dienas: Vasario 16-ją ir kitas. Jos pasirodo kitų tautybių vi suomenėi su puikiomis, grynai lie tuviškoms programomis. Mokytojos prancūzės ta proga paaiškina publi kai apie Lietuvą, lietuvių čia atsi radimo priežastį ir tt.

Abidvi mokyklos nesistengia plėstis (apie 500), ir atrodo, kad jų vy riausias uždavinys rūpintis savo krašto čia esančiu prieaugliu, nors Prancūzijai ne toks didelis reikalas išlaikyti čia augantį jaunimą prie savos tautos, kaip mums. Manytina,

kad jos ir kitų tautybių vienuolijos daugiau kur panašių tautinių sodybų yra sukūrusios.

Be abejonės gali gyvenimo banga išplėsti iš savos tautos ir lietuviybėje išauklėtą asmenį, ypač jaunimą mišrios santuokos, ar prikelti buvusį apmirusį. Bet tai nėra taisyklė.

Tuo prieiname prie BŠ keliamo Kudirkos atvejo. Čia reikėtų plačiau nušviesti ano meto Lietuvos būseną o trumpu rašiniu to nepadarysi: ma nau, kad pritikti rūtiētėms išnagriniėti savo sueigose. Trumpai tariant, jo laikotarpis-buvusios užmigdytos tautinės sąmonės prisikėlimo laiko tarpis - Kelkite, Kelkite!... Mūsų čia tautinė sąmonė, kaip BŠ teisingai sako, dar gyva bet jau pradėdama tū migdytis. Todėl nebūtų nuoseklu samprotauti, kad dabar pirma nutau tėjime, užmirškime kalbą, kad pas kiau būtų progos prisikelti.

Prisikėlimu, atgavimu nepriklausomybės tikime ir turime tikėti, - taip pat nutautėjusių (nors ne visų), Lietuvai prisikėlus, grįžimu į savo kraštą, bet dar tebegyvos turimos sąmonės geriau neprarasti, negu žaidus praradimu, kad vėl kada nors ją prarastą atgavus, - ypač, kad nežinai tikrai atgysi, ar ne! Kadangi BŠ pripažįsta, jog jau dabar rūtiētės retai lietuviškai bešneka ir angliškai galvoja, tai nuo dabar būtinas kudirkiškas pakilimas: tada ir savai tautai nusikaltimas neišau gis didžiąją nuodėmę ir nereikė kudirkiškos atgailos. Tokiam tautiniam atsinaujinimui pirmiausia ir turėtų ateiti į pagalbą mokykla, kurioje jūs mokotės ir Rūtos ratelyje sutelktas gyvas lietuviškumas.

Kad mūsų himnas parašytas prisikėlusio Kudirkos, tai himno vertė tik padidina, nes parodo, jog Kudir ka nesąmoningai paklaidžiojo sve tur ir susipratęs grįžo atgal, savo tautą apvainikuodamas himnu. O Mažosios Lietuvos himnas Lietu viais esame mes gimę, parašytas vokiečio, dar stipriau mūsų tautinę vertybę pabrėžia.

BŠ prašo patarimų ir pavyzdžių. Manau, kad lituanistinėje mokyklo je, kurią sakotės lankote ar jau baigę, gerų patarimų gaunate ir esate supažindinamos su didžiaisiais pa vyzdžiais ne tik pamokų dėsty mo metu, bet ir rengiamais minėjimais. Tų patarimų ir prašymų, bent tarp savęs lietuviškai šnekėti, turėtume

papiktino mažiulėlius...

neišmesti iš galvos.

Geriausias patarimas būtų kiekvienu neiškiu atveju prisiminti Kristaus patarimą klausėjams-Kas Dievo, atiduokite Dievui, kas kara liaus, atiduokite karaliui. "Vadinasi kas Lietuvos, atiduokite Lietuvai, kas Amerikos, atiduokite Amerikai, Bet aš manau, kad BŠ nuosirdžiai klausia, todėl nuolat prisimintina ir 10 Dievo įsakymų-ypač pirmąjį-"Neturėsi kitų dievų, kaip tik mane vieną". Jis, be religinės prasmės, uždraudžia nusilenkti svetimiems stabams ir turi ryšį su čia pasakyta evengelijos mintimi. 4-ji-"Gerbk savo tėvą ir motiną". Neišėinant iš X Dievo įsakymų ribų, sudaryti ir LB X nuostatų, patarimų. Ar jie jums nežinomi?

Daiktaiškai šnekant, iš patarimų apimties tuo tarpu išsitrinkite vykdyti kelis, būtent: a) šnekėkite, kur nebūtina krašto kalba, lietuviškai, b) išgykite lietuviškas maldakny ges ir iš jų melkite (nebijokite - Dievas supras), c) skaitykite iš lė to atsidėjusios J. Girniaus knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė", d) dalyvaukite nors viename lietuviška me chore, e) vietoj pertekliaus visosikos aprangos, išgykite teisingus tautinius drabužius; f) mokėkite nors mažą tautos solidarumo mokestį ir tt.

Su pavyzdžiais irgi nėra bado. Iš praicitės tavo sūnūs te stiprybė se mia tegu būna pavyzdžių pasirinkimo pagrindas. Reta tauta yra išug džiusi ir, reikia manyti, išugdys pro centiškai tiek asmenybių, didvyrių vyrų, moterų kaip mūsų. Tik apsidairykime, aukščia pakėlę gal vas. Pats V. Kudirka, sėdamasis stiprybės iš praicitės, tapo stipry bės pavyzdžiu po jo atėjusiomis kar toms. O visas tautinio atgimimo kar žygiškas laikotarpis su laisvės ko votojais, knyga čia dar toks pasie kiamas. O ir dabartiniams jau 20 me tų betrunkančiais okupacijos metais argi nėra vertų pasižiūrėti ir pasė ti pavyzdžių? Ar netiktų būti pavyz džiais valančiai, kriaučiūnai, sida ravičiai, vileišiai, basanavičiai, mai roniai, tumai, karėvičiai, mažvydai, donelaičiai... ir ištisa eilė kitų,

daugiau ar mažiau žinomų, neužmir štant nė lietuviškos motinos. Jie visi tarp svetimųjų mokėsi svetimą kal ba svetimose mokyklose draudžia mais laikais. Bet jie visi mokėjo po 4-6 kalbas. Pav. Donelaitis šešiom kalbom galėjęs rašyti net eilėraš čius, bet savo Metus parašė lietu viškai. Šieji 1964 m. skirti jam pri siminti. Tai pasižiūrėkime į jį ir kitus, nes kiekviena dabartis gyve na praeties sukrautais turtais. Ar netiktų būti pavyzdžiu Sibiro lietu vaitės, parašiusios maldaknygę, da bar išverstą į daugelį kalbų? Pana šių mergaičių lietuvių čia tenai, Lie tuvoje ir kituose kraštuose yra ir daugiau. Įsitikinti paskaitykite Dau manto parašytą knygą "Partizanai".

Peržvelgę laikotarpį vadinamos čia senosios ateivijos: kemešių, kau paičių, milukų, olių, van agaičių, pra naityčių, darių ir girėnų, staptelėki me ties dabartimi. Nors dabartiniai pavyzdžiai dabartyje nebūna galuti nai išryškėję, iškelti ir atskleisti, - jie bus pavyzdžiais ateinančioms kartoms, tačiau ir dabar turime daug iškilusių iš kasdieninės mate rialistinės masės. Kaip vertinsite čia žuvusį A. Smetoną nuo to laiko, kai jis, būdamas mokiniu, atsikakė svetimą kalbą melstis, iki paskuti nių dienų. Kaip atrodo Biržiškos, Vydūnas, Pakštas, Banaitis ir dau giau žibonėlis pavyzdžiais jau pa sišalinusius iš mūsų tarpo.

Nenusigręžkite nė nuo dabarties gyvųjų eilės bešviečiančių žiburių ir juose isižiebkime savo užpūstus žibintuvėlius. Jie aiškiai plieskia Tėvų Jezuity rankose. Putnamietės sesers nuo jų neatsilieka. Prel. Kru pavičius nuolat pabrėžia lietuvišku būtinumą parapijose, vienuoly nuose ir jų mokyklose. Tėvai, lei džiantieji vaikus į lituanistines mo kyklas ir mokėdami už tai trečius mokyklinius mokesčius, yra dau giau, negu šis tas. Tų mokyklų mo kytojai taip pat iškla aukščiau ego istinės gerovės siekimo. Iš kur ir kaip baigia eiti L. Enciklopedija? Juk ją ne dangaus angelai prirašo ir leidžia! Tegų BŠ (su rūtiētėmis) reikarčiais sustoja ties lietuvišku knygynų pardavėklų langais ir pa galvoja: ar jas kvepiančiais tepa lais išteptos rankos parašė, ar su grubusios nuo sunkaus kasdieninio darbo? Pasitinkime save, kiek jų esame perskaičiusios. Atsigręžki-

me veidu į Lietuvių Fondo kūrėjus ir daug daug kitų, kurių pavardes palieku prisiminti pačioms rūtiētė ms ir užbaigiu kun. Sugintu.

Nesimokykime iš tų moterų ir ki tų, kaip BŠ girdėjo, bauriai teršian čių savo kalbą šiušėmis, dreselė mis, pasišapinimais, lunčiais ir tt. Jie greičiausia ir nesupranta ką da ro (Viešpatie, atleisk jiems, nes jie nežino ką daro): jiems trūksta są moningumo. Pagal žuvusio prezider to mintį, žiūrėkime, kad patys būtu me tokiems pavyzdžiai.

Tačiau pilnai sutinku su priekaiš tais tiems (jų yra daug), kurie gyve na vien tik savo asmeninės gerovės egoistiniu siekimu, suprofessionalė ja, sąmoningai nuo savo krašto at siiveria aukštą sieną, nes jis dabar tos gerovės duoti negali. Užsikemša ausis nuo savųjų pagalbos šauksmų, užsigrūdina širdį prieš tylią jų kan čią. Jie mėgsta būti šlovinami ir didžiuojasi puikiais namais, nuosta biai turtingai ir "moderniškai" į rengtais; jie atvažiuoja į pamaldas kada ir kur jiems patogiau. Jie apsi rydami gardžiuojasi tokiu gyvenimu Jų supratimu, ko verti donelaičiai ir kiti panašūs, jeigu jie savo spin duliaivimu svilina materialinių sta bų garbintojams akis; mat kartais ir "geros akys" šviesos pabūgsta. Jie ištiktųjų yra pavyzdžiai, kelią juos stebinčioje jaunuomenėje klausimą - kodėl? Kodėl tarpe Kristaus apaštaly vienas atsirado kitoks. Juk tas kitoks tą patį matė ir iš savo Mokytojo girdėjo, ką ir visi kiti. Bet jam gražiau ir patogiau skam bėjo 30-ties sidabrinų muzika už viską. Kaip neapsakomai prasminga kad jo tokiu būdu uždirbti pinigai buvo panaudoti nupirkti dirvą kapams.

Kodėl į tų, atsivėrusių nuo sa vo tautos, eiles, mažai išimtimi, ri kiuojasi ir Kazimierietės rodomu savo tautai abejingumu, šaltumu ir net neapykanta? Jos, būdamos mo kytojos, auklėtojos ar tik sesers, pirmiausia jau nėra tie lietuviški pavyzdžiai, kurių teisingai ir teisė tai BŠ pasigenda. "Mes labai laukia me gerų pavyzdžių." Mokytojos, o ypač vienuolės, pavyzdys mokiniu veikia, dažnai būna svaresnis už tė vų ar bet kieno kito. Kadangi, gyve nant svetur, tautybę gražia laikas ir aplinka, tai m o k y k l a turi būti juo labiau budri, net aplinknia me rate spinduliuoti lietuviškumu. Gali nutautėti daug kas iš eilinės visuomenės, bet mokykla ar vienuo lija, kaip laivo kapitonas, paskutinė. O kalbamoji mokykla dar tebeturi savo valioje 180 mergaičių.

Žvilgtelkime į dabartinės jų ap linkos vaizdą. Be to, kad jau ištrin tas šv. Kazimiero vardas, kad nėra j o k i o lietuviško parašo, nese nai išprašytas lauk Lietuvių Archy vas. Užkeikite, ieškodamos pavyzd žių pasižiūrėti kaip ten žmonės dirba. Priešais jų, kazimieriečių, žer in čius mūrus ir, žinoma, lietuvių pi nigais pastatytą pradžios mokyklą, dirba prisiglaudusi pas s v e t i m u s su 300 vaikų lituanistinė šeštadieninė mokykla. Lietuvių operai nėra buvo sutikta vėl išnuo moti Marijos mok. salė (tai yra ten kur jūs mokotės), bet neįkanda mos sąlygos privertė šlietis prie svetimųjų.

Jaunimas, verždamasis į gyvenimą, gali ir turi užsidegti didžiųjų pavyzdžių idealų ugnimi. Todėl la bai teisingi BŠ priekaištai tiems, kurie sąmoningai išeina iš savo ta utos tam tikrais apskaičiavimais (ką man lietuviybė duoda!), lyg pirkliai net tautybę sverdami savo prakti š kumo svarstyklėmis. Jie verti pas merkimo. O jaunimo smerkiančius balsus turėtų, kas dar iš jų gali, iš girsti ir susimąstyti.

Jeigu jau dabar iš jaunimo eilių tokie priekaištai kyla, ar nesuruoš tauta ir jos istorija (ir Dievas) tei singą teismą visiems, kurie išvest iš nelaisvės namų (ar patys išėję) ne tik neatliko čia pareigų, bet dar papiktino mažiulėlius

Birutės Šlajutės prašau vėl para šyti. Jai ir visoms kitoms-tiems patariu pavyzdžių ieškoti idealų aukštumoje, o kelią pasišviesti ne dėgtuku, bet išskaidrėjusių žibintų šviesa. O savo plunksna kovoje už lietuviškumą ir Lietuvos laisvę iš kilti į kudirkiškus publicistus.

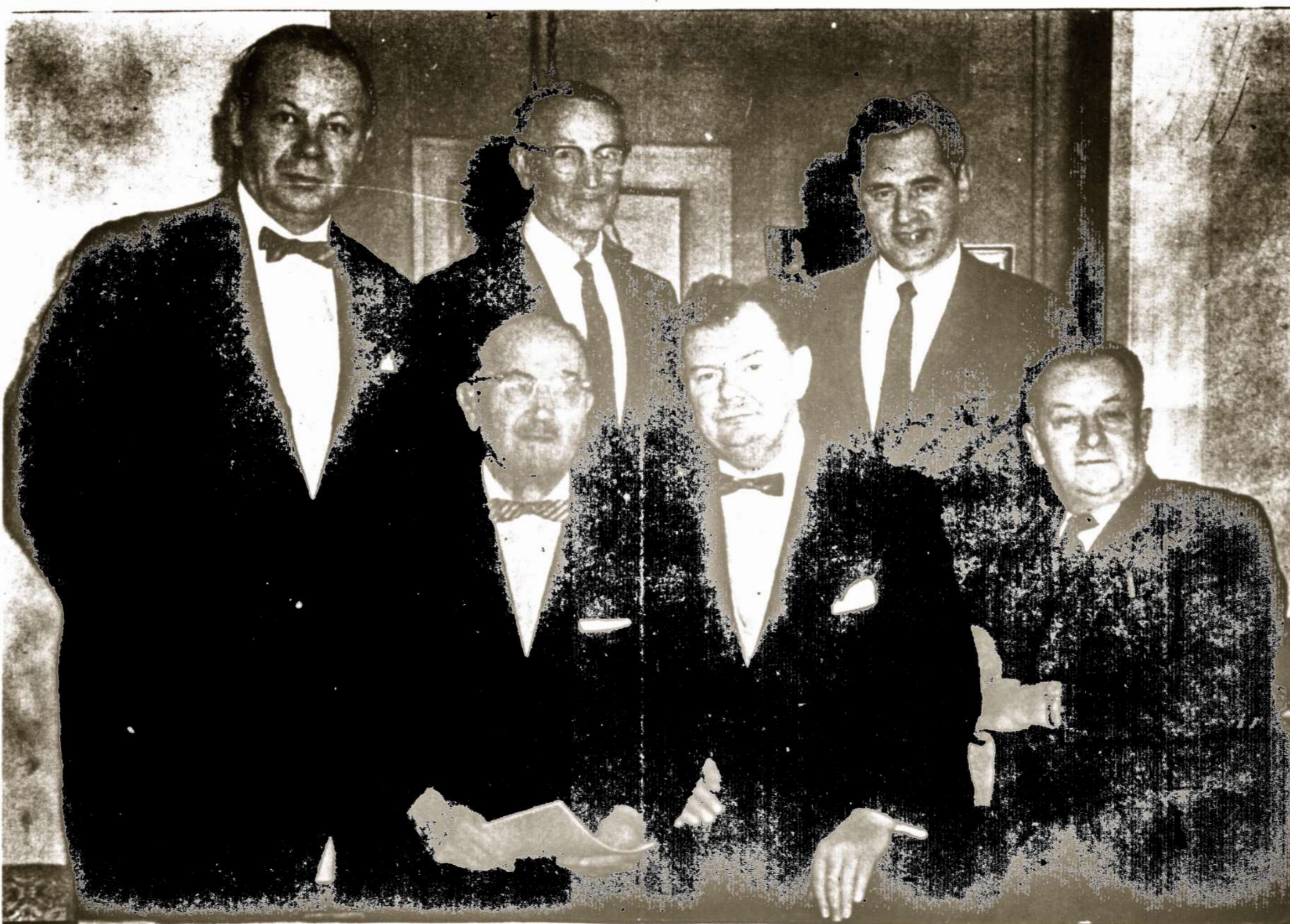
F. A.

"Laisvosios Lietuvos" Skaitytojams

LAISVOSIOS LIETUVOS ADMINISTRACIJA prašo mielųjų skaitytojų nesivėluoti su prenumeratos at naujinimu ir, jei yra galimybės, - dalyvauti naujų prenumeratorių suradimo vajuje - talkoje.

LAIKRAŠČIO METINĖ PRENUMERATA tik \$ 5 ir yra užskaitoma nuo atsuntimo dienos metams. Pakvi tavimai išsiunčiami grįžtamuoju paštu.

AUKOTOJAMS Laisvoji Lietuva skiria kuklią dovanėlę - alpaginį VYTIES ženkluką, nešiotiną švarko atlape. Tikėdama Jūsų taikos ir dėmesio, taria širdingą ačiū LL Administracija

Pasaulinės Parodos New Yorke Lietuvių Dienos Muzikų Komitetas su prof. J. Žilevičium ir meninės pro gramos koordinatorium K. Vasiliausku. Iš kairės - (sėdi) Prof. J. Žilevičius, Komiteto pirmininkas Alg. Ka čanuskas ir K-to narys V. Mamaitis. Stovi - meninės programos koordinatoriūs K. Vasiliauskas, vicepirm. A. Vismantas ir K-to sekretorius M. Cibas. Nuotrauka - Vyt. Maželio

LAISVOJI LIETUVA
FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igalijotas leidėjas - V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

Administratorius - K. RADVILA

Prenumerata metams \$ 5. Atskiras numeris 20 c.
Subscription per year \$ 5. 20 c. per copy

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdonavičius, St. Jakubickas, J. Lietuvnickas,
Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

VLIKas ir ALTas

ALTO PIRMININKO PAREIŠKIMAS

Kai kurioje spaudoje ir laiškais yra paskleista gandų apie Amerikos Lietuvių Tarybos ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto santykius. Be jokio pagrindo pradėta teigti, kad Alto centro valdyba nutarusi nuo š. m. pradžios nebeduoti Vlikui finansinės paramos. Gaudamas dėl to paklausimų laiškais ir telefonais, matau reikalo pareikšti, kad nei viena, nei Alto centro valdybos susirinkime nebuvo padaryta nutarimo nutraukti Vlikui finansinę paramą ar pakeisti su Vliku tradiciniai draugiškus bendradarbiavimo santykius dirbant Lietuvos išlaisvinimo darbu.

Ir iš veiksnių pasitarimo New Yorke sausio 11d. ir iš Alto centro valdybos susirinkimo sausio 31d., kuriame nutarta pasiųsti Vlikui reikalingą paramą (2.000), išėjau įsitikinęs, kad Vliko-Alto santykiai pasilieka kaip buvę - artimi ir draugiški.

LEONARDAS ŠIMUTIS, ALT pirmininkas

Susipažinę su Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko p. L. Šimučio pareiškimu (Nors ne viskas tame pareiškimе išsakyta, yra gražių dipozityviai tikslais ir padoria forma. Dailininkai - Menininkų klubas ir Čiurlionio Galerija - skelbia dailės konkursą 1863m ir 1941-50 m. sukilimams pavaizduoti. Už tris geriausias kūrinius skiriamos 1.000, 500 ir 250 premijos. Labai pagirtinas žygis. O dar reikia laukti, kad kas nors imsis iniciatyvos ir rašytojams paskelbtų panašų konkursą. Iš tikrųjų, sukėlus priešpriešą daugelį autorių - pasitaikys ir tikrai vertingų veikalų. O mums dabar itin trūksta skaitinių apie lietuvių kovas su pavergėjais praieityje. Jų reikia net labiau negu tomis temomis dailės paveikslų. Tai būtų pati tikriausia priemonė mūsų jaunime įdegti savos tautos gelbėjimo liepsną! Pa-

jėgų sustabdyti - sveikiname visa širdimi ALTo pasiryžimą!

Lietuvos išlaisvinimas, kartojuame dar kartą, nėra juokų darbas. Šiandien dar VLIKas pasiekia radijo bangomis pavergtą kraštą, pasiųsdamas ten suraminimo ir tiesos žodį, pasiekia ir laisvojo pasaulio sąžinę savais biuleteniais ir memorandumais.

Ir šiandien, kada vyksta sunki kova, mums ne tiek svarbu perstatinėjimas tų ar kitų statuto raidžių ar paragrafų, mums nesvarbu patenkimas vieno asmens ambicijų ar grupės interesų, s v a r b u t a

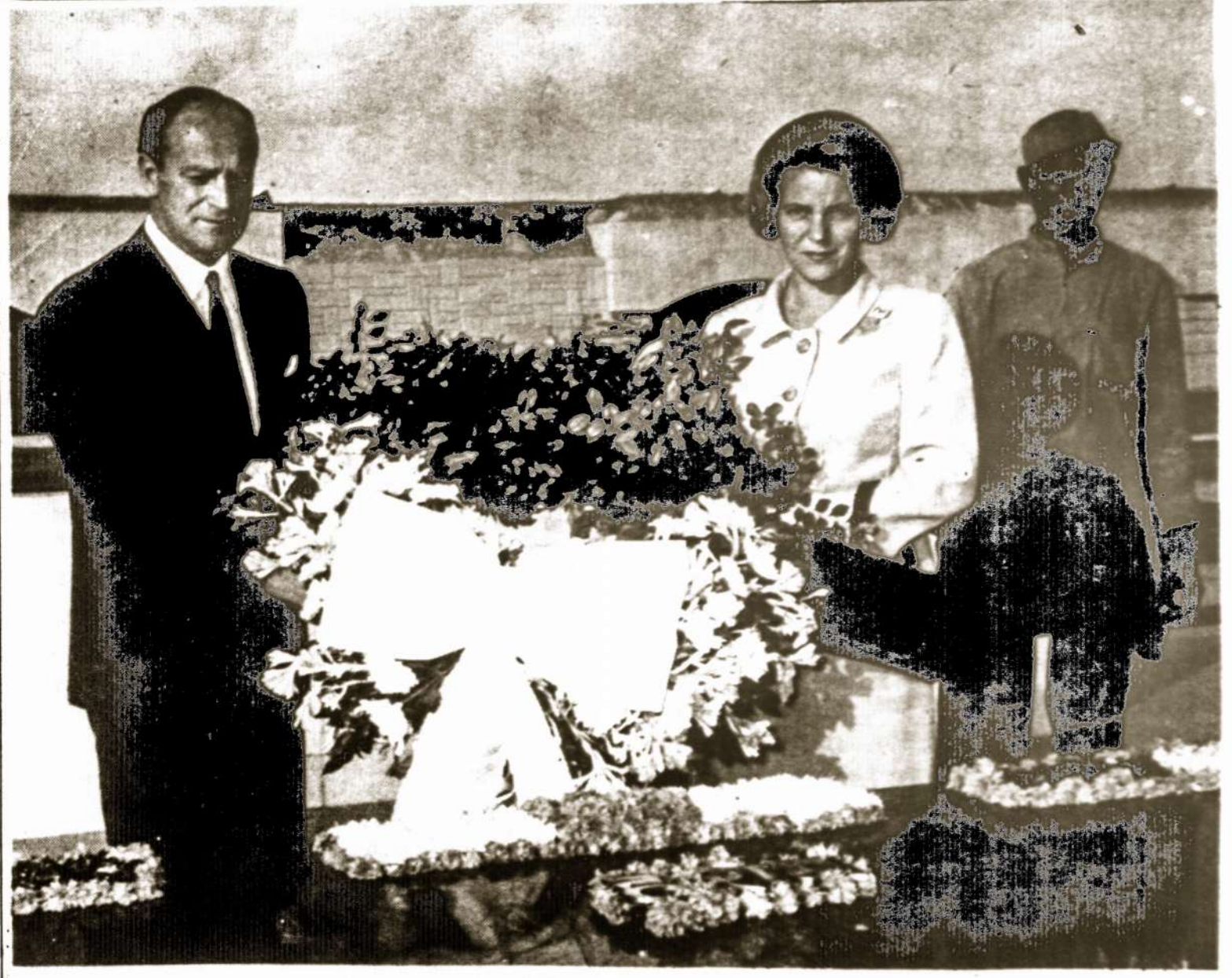
laisvinimo kovą laimėti!

Naivūs mes būtume laisvinimo kovų kariai, kurie mūsų iškartyje panorėtume keisti drausmės statusus, pamiršdami, kad tie visi reikalai galės būti išspręsti kovą laimėjus. Daugelis iš mūsų didžiųjų politikų nebeatoms tos tiesos. Jie su dideliu pamėgimu knaisiojasi pro statusus, juos siūlo keisti, rašyti naujas deklaracijas, perstatinėti gretas, pamiršdami, kad mes esame sunkios ir nelygios kovos apkasuose. Kas iš tų gražiausiai pakeistų statutų, kas iš tų gražiausiai surašytų deklaracijų, jei jų keitimo tarpusavio kovoje nustoja ir išblaškoma savas jėgas ir gali ateiti tas laikas, kai nebebus kas duoda kraujo tai kovai. O tas kraujas ir yra mūsų ryžtas, mūsų auka, mūsų piniginė parama jai!

Atimkime VLIKui piniginę paramą, - nutils Madrido, Romos, Vatikano radijo stotys, sustos įvairiom kalbom leidžiami biuleteniai laisvajam pasauliui.

O vistiek mes turime savo eilėse tokių žmonių, kurie to nenori suprasti. Yra žmonių, kurie tvirtina, kad jei ne aš tai darau, - geriau tegu iš viso niekas nieko nedaro! Yra tokių, kurie sako, - jei dešiniųjų pažiūrų p. L. Valiukas vykdo propagandinę Lietuvos išlaisvinimui reikšmingą darbą (ir, reikia pasidžiaugti - labai sėkmingai!) - jį reikia suniekinoti ir jo darbą sugriauti. Ne. Šiandien mes negalime spręsti apie žmogų sverdami jo ideologinius įsitikinimus. Mūsų kovoje šiandien kiekvienas dirbant ir kovojanti jėga yra brangi, palaikyti na ir remtina. Mūsų dirbančiųjų gretos nėra gausios, už tai kiekviena jėga, ateitinanti ir laisvės kovą apkasus, turi būti širdingai sveikinama, remiama ir palaikoma. Tik tuo keliu eidami mes atremsime bolševizmo milijonais remiamą propagandą ir neleisime išnykti Lietuvos vardui iš laisvojo pasaulio lūpų ir sąžinės.

Jei mes sugebėtume mažiau sirgti tuo, kas buvo vakar ir ko jau nebeatapsysime, o savas jėgas koncentruotume (o ne skaldytume!) šių dienų ir rytdienos kovoms. Mūsų kovą laimėjimo pragiedruliai skaisčiau šviestų.

Juozas Valiūnas, Neries korporacijos direktorius su ponja Valiūnienė, lankydamasis Indijoje (1963. lapkričio 16d.) VLIKo vardu padėjo vainiką ant Samadhi Mahatma Gandhi kapo.

Žvilgsnis į save

Vasario 16-oji jau praieityje. Dar viena mūsų nepriklausomybės pasiekimo šventė praleista išelvioje, tautai tebenešant sunkią vergijos ir paniekinimo našta.

... kadaise, ir dar taip neseniai, Indijoje vienas maharadža kartą įmetus sėsdavo į svarstyklės ir atiduodavo visuomenės reikalams iš savųjų turtų tiek aukso, kiek jis pats sverdavo...

Panašių "svarstyklių" laikas tik ką praėjo mums, lietuviams...

Dabar galime atsisukti į save ir paklausti: ką aš atidaviau ir ką aš padariau, kad mano ir mano bočių

Prof. Dr. K. Oželio

keturių metų nuo Jo mirties atmini mui, - kovo 3 d. 8 val. ryto Jezuity Koplyčioje bus atlaikytos pamaldos.

žemė būtų laisva nuo vergijos?

Ar aš išpildžiau savo pareigą? Ar aš buvau kovingas ir ryžtingas kovotojas? Ar manoji širdis ir ranka nesudrebėjo atiduoti finansinę duoklę tautos laisvės kovai?

Jei šie visi atsakymai yra teigiami ir Tu Lietuvi aktyviai dalyvavai laisvės kovoje - didžiujasi Tavimi dabartis, didžiujasi ir ateitis. Nes ne vien maistu yra gyvas žmogus, - jam reikia ir laisvės! Laisvę perka krauju ne vien mūsų tauta. Ją pirko visos tautos sunkiomis kovomis ir aukomis.

Jei kovoje mes galėtume pramatyti kovos rezultatus, ji nesivadintų kova, bet būtų arba tikras laimėjimas, ar pralaimėjimas. Kiekvienas tad kovos sunkioji dalis ir yra moralinis kovotojo stovis, jo tikėjimas kad kova bus laimėta, nes tik tati galina žmogų tęsti kovą, viltingai tikint, kad ji bus laimėta. Atimkime laimėjimo viltį - kova jau bus pralaimėta, net gal jos nepradėjus!

Mūsų tauta kovą pradėjo, tęsia ir laimės! Ji nusimes vergijos rėtinę ir vėl bus laisva, nes Jos sūnūs ir dukros ryžtingai kovoja už Jos laisvę, nepalūždami sava dvasia ir kietai tikėdami, kad kovą laimės!

*****

Edmund Kucharski

Cook County Šerifo padėjėjas, ko jis iš mūsų nori ir ką žada, - parašysime sekančiame numeryje.

užgavėnių "blynus" ar kaukių "balių", o nuo Velykų jau laukiame "piknikų".

O niekam netoptelėjo galvon, kad šįmet N. Metų originaliausia naujenybė ("siurprizas") buvo Donelaičio sukaktis! Iki paryžių smagiavime svetimais konjakais ir džiaugėmės ligi pamušalo nuėvėtais anegdotais, bet niekas nepakilo N. Metus sutikti su skulptūrinio grožio "Metų" vaizdais, su kūrybinio malonumo pramogavimu - ne, tokiam kultūringom sueigom sutikti N. Metus mes tartum nepriaugę dar...

Ir mus sugėdino estas Aleksis Rannit, kuris nepatingėjo leistas į ilgą kelionę per Amerikos universitetus, skelbdamas svetimiesiems mūsų šio Kristijono genialią kūrybą, lietuviškai cituodamas dailių mūsų kūrinių žodį.

Ar nereikia atmerkti akis ir įžiūrėti tą šventą tiesų: iš anojo laikmečio, kai panašiai, kaip dabar, gyveno ir darbavosi, puotavo ir šoko, ginčijosi ir turtus krovė mūsų lietuvininkai - tas vienas tikrojo meno kūrėjas Donelaitis išliko šviesti per šimtus metų pasaulio erdvėse lietuvišku genijum ir liudyti mūsų tautos buvusią gyvybę ir jėgą, o visi kiti gal šaukus vaizdūnai bei lėbauninkai - savo išdidžius vardus bei veidus nusinešė į kapus be jokio ženklo ateičiai...

Kas dar turime bent lašelį kultūrinės nuovokos savo širdyje - paragėkime!

J. RUTKUS

Premijos ir proporcijos

Konkursai; Mecenatai; Lietuvių Fondas; Spragos... Jis liko šviesti, - kiti nuėjo į kapus be jokio ženklo ateičiai...

Žiemos vidurys - kultūrinių darbų sezonas (ne vien lėbavimų ir pramogų). Vienus darbus jau vykdomė, kitus planuojame, o dėl trečių dar ginčijamės. Ginčai yra labai praverčiai ir naudingi, jei vedami pozityviai tikslais ir padoria forma.

Dailininkai - Menininkų klubas ir Čiurlionio Galerija - skelbia dailės konkursą 1863m ir 1941-50 m. sukilimams pavaizduoti. Už tris geriausias kūrinius skiriamos 1.000, 500 ir 250 premijos. Labai pagirtinas žygis. O dar reikia laukti, kad kas nors imsis iniciatyvos ir rašytojams paskelbtų panašų konkursą. Iš tikrųjų, sukėlus priešpriešą daugelį autorių - pasitaikys ir tikrai vertingų veikalų. O mums dabar itin trūksta skaitinių apie lietuvių kovas su pavergėjais praieityje. Jų reikia net labiau negu tomis temomis dailės paveikslų. Tai būtų pati tikriausia priemonė mūsų jaunime įdegti savos tautos gelbėjimo liepsną! Pa-

traukti gražiu idealizmo pavyzdžiu! Atverti didingą aukos tautai vertę!

Apie sukilimus spaudoje daug rašyta. Bet tai tik objektyviai šaltos žinios. O reikia meninės kūrybos, kuri paliestų skaitytojo širdį ir pajudintų jo ryžtingumą besąlygiškai įsijungti į darbą savai tautai.

Mūsų kultūrinė gyvybė yra dar gana ryški. Organizacijos sielojasi, mecenatai kloja tūkstantines. Atrodo, tik trūksta visapimančio plano, visų kultūrinių mostų suderinimo, piniginių malonių išlyginimo, kad visos reikalingos sritys būtų glostomos proporcingai, pagal savo vietą ir vertę. Dabar gi, kai vienai sričiai dovanos prašoka tūkstančius, kitai niekas neatkiša nė cento (pav. dailioji raštija mokykliniam jaunimui tebėra užmiršto posūnio suole). Todėl kartais, iš šalies stebint, kyla

abejojimas mūsų kultūrinių vadovų budrumu. Tartum neorganizuotai palaidame turguje: kas landenis ir įkryiau moka reikalauti, tas daugiau ir laimi. Pvz. šįmet visuomenė labai atidžiai stebi L. Fondo teiksima malones. Ar vėl, kaip įprasta, bus dalinami pinigai partizaniškai, vien pagal atsiųstus prašymus (gal dar ir asmeniškų įtaigojimus), o ne pagal iš anksto objektyviai sudarytą ir viešumai paskelbtą planą? Ar nereikia iš anksto nusistatyti, kurioms sritims kiek proporcingai priklauso, kurios itin pavojingai apleistos, kurioms reikia ir be jokių prašymų duoti, gal net siūlyte siūlyti, kad būtų dirbama.

Taigi, saikai ir proporcijos reikiama išminti ir sėkmingumą. Pvz. - "Draugas" išsidirbo gerą tradiciją romanui ugdyti, tai kiti mecenatai turi žvelgti jau į kitas kūrybos šakas. "Dirva" gal išvairys į novelės žanrą, tad ir ši vaga bus aprūpinta (tik keista, kad redakcija nemato reikalo laikyti nuolatinę novelės atkarpą). Ir kukliausią žanrą - poeziją "Draugas" jau, ačiū Dievui, ėmė kas met laiminti tūkstantine. Lieka verk tinai nuskriaustos dar dvi literatūros sritys. Apie grožinę literatūrą jaunimui jau kalbėta (ir reikėtų dar šaukte šaukti!).

Šį kartą norisi priminti svarbų, nemažiau reikšmingą, tik labai nedėkingą žanrą, tai - veikalų glianda ir kritika bei literatūros istorijos raštai. Ši sritis mūsųose jau beveik mirusi. Kur tu rasi gilius ir išsamius naujų veikalų nagrinėjimus? Ar niekas jau nemėgins žengti Vaclovo Biržiškos pėdomis?

Tai mažiausia apsimokančios sritis, todėl čia būtiniausi mecenatai. Jei romano ar novelės tiražas geru atveju gali būti ligi 500 ir net 1000 išpirktas, tai literatūrinės gilaudos raštai tokios vilties nė iš tolo neturi! Ar ne todėl šis žanras dabar taip beviltiškai prigesęs?

O tai smukdo ir mūsų visuomenės kultūrinį lygį. Kai niekas veikalų

Juozas Valiūnas sveikinasi su ponja Lakshmi Menon, Indijos užsienio reikalų ministere. Greta stovi ponja Valiūnienė.

Lenkų Internavimas

4-oji tąsa

Važiuoju naktį palei pat pasienį. Lynoju smulkus lietutis. Kvepia pirmuoju rudeniu. Pravažiuoju Giedraičius, Širvintus. Keletą kartų sustabdė tiltus besaugoja šauliai. Tik išaušus pasiekiu Liūnus. Ten jau pilna mobilizuotų. Vieni jau uniformose, kiti persirengia. Atlydėje giminės perima civilius drabužius, atsišveikina. Prie tvorų prirašioti arkliai, kiemas pilnas vežimų.

Mažame namelyje surandu batalijono vadą kpt. V. Mickeliūną. Prisištatau. Esu skiriamas 3-čios kuopos vadu. Ji nebus tuo tarpu formuojama. Gavau uždavinį sudaryti raitų žvalgų ir dviratininkų būrį.

Būrio etatai ir turto sąrašai buvo bendroje batalijono byloje, tik viena me egzemplioriuje. Ją apgulė dar 4 dalinių vadai darosi sau reikalingus išrašus. Pagaliau nusirašau ir aš. Būrį sudaro 22 raitieji ir tiek pat dviratininkų.

Visi pašauktieji išrikiuojami erdviame dvaro kieme. Kpt. Mickeliūnas paaiškina, kad esame X pasienio batalijonas ir turime uždavinį saugoti administracijos liniją nuo dešiniojo Neries kranto ties Kernaive ligi Alionio ežero. Primeną, kad su lenkais jau netenka skaitytis kaip su rimta jėga. Už poros dienų prie mūsų saugomos linijos gali artėti raudonoji armija. Kokie santykiai išsivystys su ja, jokių žinių nėra.

Seka dalinių formavimas. Šaukiu visus kavalerijoje tarnavusius. Iš-eina lygiai tiek, kiek reikia. Dviratininkų dalyse tarnavęs tik vienas. Kitus tenka pasirinkti iš norinčių.

Paskirstau vyrams arklius ir balnus. Arkliai vidutiniai, bet balnai... balnai... Sėni, namų darbo, surinkti iš ūkininkų, tinkami tik subatvakariams pas mergeles nutoti. Vyrai juos renkasi ir tik galvas kraipo, pečius trauko... Balnojame. Kur po balniai - tos vilnonės dėkės? Nėra. Balno be jos nedėsi, nes taip pabalnotu arkliu netoli tenusio: už pusvalandžio jo nugara bus kruvina. Žiūriu į turto sąrašą. Ir ten jų nėra Veltui dar kartą patikrinu pagrindinį sąrašą. Sabotazas ar nusikaltamas neapsižiūrėjimas, - lenda man į galvą mintis. Kreipiuisi į batalijono vadą ir ūkio viršininką majorą Kanį-Kanevičių. Jie apie tai nieko nežino, išsakyti trumpą ir aiškų įsakymą: daryk ką nori, - už pusvalandžio turime išjoti!

Bėgu į daržinę, kur sukrauti bata

IS NETOLIMOS PRAEITIES atsiminimai Rašo: Pov. Tyrulis

lijono daiktai. Matau krūvą vilnonių antklodžių. Teiraujuosi apie jas iš puskarininkio-ūkvedžio. Sužinau, kad tos 25 antklodės yra skirtos batalijono ligoninei.

Atsivedu tris raitelius ir atsakėdavęs jų 22, isakau nešti vieton pa balniū. Ūkvedys neryžtingai bando protestuoti, bet jis mato mano blogą padėtį.

Jau suformuotos dvi didelio sąstato, net po 286 vyrus, kuopos, įskaičiuojant sunkiųjų kulkosvaidžių būrį, išžygiuoja lauko virtuvių ir gurguolių lydimos ir skirtus barus. Batalijono štabas su ryšiu, raitųjų bei dviratininkų ir ūkio būriais vyksta į Boguslaviškio miestelį apsiostimui.

Kpt. Mickeliūnas buvo vienintelis tikrosios kariuomenės karininkas. Dalinių vadais paskirti buvę pasienio policijos rajonų viršininkai, o jaunesniaisiais karininkais - mobilizuoti jaunesnieji leitenantai. Puskarininkų kadra sudarė pasienio policininkai, visi buvę atsargos puskarininkai.

Tiek batalijono vadai, tiek dalinių vadai bei jaunesnieji karininkai ir puskarininkai parodė didelę energiją ir iniciatyvą formuojant batalijoną, nežūrint visų sunkumų, kurių šaknys glūdėjo nerūpestingai parengtame mobilizacijos plane.

Užimti skirtą barą buvo sugebėta per 24 valandas.

Prieš žygiuojant į Boguslaviškį, ten buvo pasiūsti dviratininkai kad parūpintų patalpas batalijono štabui ir daliniams. Prie miestelio mus sutiko psk. Pavasaris, pranešdamas kur kam numatyta apsiostoti.

Štabas, kaip ir dera, apsiostoją klebonijoje, kiti, - pas miestelio ūkininkus. Mano daliniui buvo skirta graži pavyzdinai sutvarkyta sodyba, kiek atokiau nuo miestelio. Šeiminkė nusiskundė, kad jos vyras prieš pusantros paros išvežė mobilizuojamus vežimus bei arklius ir dar iki šiol negrįžo. Betgi tai nepakenkė mūsų šiltes santykiams, paslaugioji šeiminkė savo ūkio galvius uždarė diendaržin, tvartus užleisdama mūsų arkliams. Vyrams teko erdvi seklyčia, o man jaukus kambarėlis antrame aukšte - salkoje. Taip sek-

mingai tvarkantis, vakarop buvo ap rūpinti arkliai pašaru, o vyrai pirmuoju valdišku maistu ir galėjo užtarnauti poilsiui.

Vykstu į štabą pranešti apie dalinio stovį. Ten irgi gerai įsikurta. Jaunas simpatingas klebonas užleido didesnę klebonijos patalpų dalį. Vadas kartu su adjutantu j. ltn. Maceika redaguoja pirmąjį įsakymą batalijonui. Kitame kambarėje majoras Kanis-Kanevičius planuoja maišto ir pašaro tiekimą.

Rengiuosi eiti poilsiui į savo būstinę. Betgi klebonas kviečia vakarie nei. Tik sėsdamas prie gausiai apkrauto stalo atsimeinu, kad nuo vakaro dienos vidurdienio dar nebuvau nieko valgęs. Po sočios vakarienės štabo pareigūnai vėl tęsia savo darbą. Aš prisėdau tik minutei salionė ir pajutau, kad nėra jėgų atsikel-

ti. Užmigau vietoje.

Pabudau žadinamas adjutanto. Kviečia batalijono vadą. Prieš save pamatau svetimą uniformą karį. Lyg nesu tikras ar tai ne sapno vaizdas... Tik vadas tarsi vėl prižadina, sakydamas, kad čia yra lenkų majoras.

Paaiškėjo, kad jis yra gydytojas, lauko ligoninės viršininkas, kuris su savo motorizuota ligonine atvyko prie mūsų sienos ties Porų kaimu, esančiu prie Vilniaus-Ukmergės plento. Ten mūsų kuopos vadas ltn. L. Jakomas, neturėdamas tuo reikalu įsakymo, nesutiko ligoninės įsileisti. Majoras tik patsai įsiprasė pasikalbėti su batalijono vadu dėl internavimosi. Jo pasakojimu, internuoti nori laukdami prie sienos ir daugiau dalinių, paskirų karių bei civilių.

Vadas man sako:
- Tu vykdyk pasų kontrolę vokiečių pasienyje - Virbalyje. Vyk į Porų pereinamąjį punktą ir vykdyk internavimą. Dvįzijos štabe šiuo rei-

kalu jokių instrukcijų nėra, tad ir aš tau duoti negaliu. Aišku tik, kad pagal tarptautinę teisę jie gali pas mus internuotis. O ir žmoniškumas neleidžia sužeistuosius laikyti lietuje po atviru dangumi. Tau padėti skėriu ltn. J. Liaudį, ryšiu būrio vadą.

Lenkas gydytojas palieka štabe, o mes jo mašina atvykstame į Porus. Visą laiką lynoja smulkus lietuvis. Artinantis prie Porų pradėjo aušti. Išlėpęs iš mašinos matau, kad sienos barjeras pakeltas ir jau mūsų pusėje įvairių laipsnių lenkų kariūnų, kurie apstoję ltn. Jakomą, kažką su juo aiškina. Man arčiau priėjus, leitenantas sako, kad jis žinąs apie mano paskyrimą, tad einąs prie savo pareigų, mane palikdamas toliau kalbėtis su lenkais.

Prieinu prie tos lenkų grupės. Pašaukiau kas esu. Salituojamės. Betgi tuoj pat gaunu šalto dušo. Grupės viduryje neaukšto ūgio storulis kavalerijos uniformoje papulkininkas beveik įsakomu tonu man sako:

BUS DAUGIAU

Žydai ir Pabaltiečiai

Nepavykusi akcija paremti žydus, o kur akcija gelbėti pabaltiečius?

Rašo - E. Karnėnas

Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos ir Nepriklausomos Lietuvos istorija nežino žymesnių išsišokimų prieš žydų bendruomenę. Žydai Lietuvoj nuo senų laikų gyveno miestuose ir miesteliuose versdamiesi prekyba, amatais, įvairiais mainikaivismis, patarnavimais žmonėms ir valdžiai. Lietuvoje jie jautėsi kaip

namie, ramiau negu Lenkijoje ir kituose kraštuose. Dėl to Lietuvos sostinė Vilnius žydams buvo kaip antroji Jeruzalė, kur jie puoselėjo sa-

vitą tautinį, religinį ir kultūrinį gyvenimą, kaip ir visoje Lietuvoje.

Lietuvos žydai yra vieni iš garsiausių žydų tautos ir visam pasauliui, taigi ir Amerikoj.

ŽYDAI RUSIJOJ. Pačioj Rusijoje žydai atsirado vėliausiai. Kai 1492 kovo 31d., kada Kr. Kolumbus atrado Ameriką, Ispaniją valdant Ferdinandui ir Izabelei, buvo duotas įsakymas žydams aplėsti Ispaniją per keturis mėnesius. Ispaniją, kur žydai buvo geriausiai įsikūrę, jie, kančios ir mirties akivaizdoje, pasitraukė į kitus kraštus, dauguma į Lenkiją, Lietuvą ir Turkiją. Iš čia jie stengėsi keltis ir į Rusiją, bet jiems buvo griežtai draudžiama. Yra žinoma vieno rusų caro rezolucija į jų prašymą leisti apsigyventi Rusijoje: "Žydom ir niechriptom vjezd zaprosčion" (žydoms ir nekrikščionims įvažiavimas uždraustas). Tik 1672 - 1725 caras Petras Didysis leido žydams įsikurti nuošaliose vietose, griežtai uždraudamas įžengti į centrinę Rusiją, atsiliepdamas apie jų kaip apie sukčius ir apgavikus (Colliers Encyclopedia, II, 412) "Žydų traktavimas imperinėj Rusijoje, tačiau, lieka juoda dėmė Europos rekorde", rašo žydų žinovas.

Lietuvos ir Lenkijos padalinimas (1772, 1793 ir 1795) arti vieno milijono žydų paliko žiaurioj ir paniekinančioj Rusijos imperijos valdžioj.

- nukelta į 6 puslapį -

Lietuviai rašytojai, gyvenantieji Kalifornijoje, apsilankė buv. Lietuvos prezidento Dr. K. Griniaus sūnaus šeimoje, Riverside, Calif. Iš kairės: Algirdas Gustaitis, p. Griniuvienė, inž. Liūtas Grinius, Juozas Švaistas, Bernardas Brazdžionis, Ale Rūta, buv. prezidento žmona p. Griniuvienė ir jos keturi anūkai. Nuotrauka - J. Tininio

50-oji tąsa

Rūkas pamažu sklaidosi. Mes sėdime po medžių ir laukiame jo išnykimo, kad galėtume išžvalgyti apylinkę.

Saulutė jau patekėjusi, bet mes jos nematome. Ji pridengta nuo mūsų akių ne tik rūkų, bet ir gražių pušynų, kurie kuokštėmis, didesniais ar mažesniais plotais, dengia beveik visą paupį. Ten į kairę nuo mūsų turi būti didesnis miškas, bet susidariusioje padėtyje mes dar nedrįstame eiti jo link, pirma norėdami įsitikinti, kad bent artimiausioje apylinkėje neturime raudonųjų.

Kūnas, pavargęs po nakties žygio, maloniai visais raumenimis išsila, ir tas poilsis toks saldus ir migdanas, tas, rodos, jei tik būtų galima, tą pačią minutę saldžiai užmerktumei pavargusias akis.

Gamta rami. Jokio vėjelio. Vien paukščių balsai gražiai liėjasi į rytą tylą ir tą valandėlę taip norėtuomei, kad ištikrųj tą ramumą dengtų mūsų tėvynės laukus, sodybas ir žmones. Ne. Toji ramuma slepia savyje slogią kančią ir siaubą. Juk tie stribai, kuriuos matėm dar taip nesena, yra geriausi atstovai to teroro, kuris rakina ramius krašto gyventojus, neduodamas niekam poilsio nei dieną, nei naktį. Kiekvienas iš mūsų kabo sunki okupanto letena, kiekvienas iš mūsų krašto gyventojas juk yra "kontrrevoliucionierius" "liaudies priešas", nesvarbu kad jis juk yra ta... liaudis. Ką jau kalbėti apie mus, kurie aktyviai pakėlėm balsą ir ginklą nesutikdami su naujai atnešta kraštui vergija. Mes -sa vo krašto laisvės gynėjai buvom vadinami banditais, jie - mūsų kraštą okupavę, buvo - išvadotojai... Pasaulis pamišo! Visos sąvokos: teisybės, laisvės, vergijos buvo taip sujauktos, kad žmogus jau ir nebebandai suprasti kur gi dingo tiesa,

Lietuvos Milžinai Kovojančios Lietuvos Partizano atsiminimai

IS NETOLIMOS PRAEITIES
Tikrų įvykių apžvalga

teisingumas ir logika.

Automato sūviai spręsdavo* kas teisingas, o užklupto beginklio nelaimingo žmogaus vienintelė paguoda buvo sunkus atodūsis ir karti ašara.

Toks teroras viešpatavo šio gražaus ryto budime, toks pat teroras neapleisdavo krašto nei audringoje naktyje... Kova virė visais tėvynės laukais, kas dien nusinėdama šimtus gyvybių.

Mes jau kuris laikas nebegirdime jokių įtartinų garsų. Lipu į medį pasižvalgyti.

Matomumas jau geras. Ten, anoje pievoje, kur buvo mūsų matyti ugnia kurai, jau nieko nėra. Ji tuščia kiek akis mato. Upė čia daro du nedidelius vingius ir dingsta miške. Iš me džio viršūnės gerai matau anoje pusėje esantį kaimuką ir netoli jo tą mūsų aplenktą nakties žygyje "tuščią" vienišį. Jis dabar netuščias. Ten matosi judėjimas ir iš namo kaminio smilksta dūmai. Aišku, - ten dabar yra susispietę stribai.

Matomumas į šiaurės vakarus nėra geras. Medžiai užstoja beveik visą plotą. Bet, kiek atrodo, šis upės krantas yra ramus. Jei ir buvo kokia nakties "medžioklė", ji buvo tik anoje upės pusėje.

Mums nėra ko ilgiau gaišti. Rei-

kia ieškoti poilsio vietas, kad nakties metu ir vėl galėtume tęsti savo žygi.

Kertame mažą miškelį ir atsiduriame į didelį atvirą plotą, kuriame yra dvi, viena nuo kitos nedidelėje distancijoje, sodybos. Jos abi sudegusios. Stukso tik gyvenamų namų pliki kaminai, kaip kokios pajudusios baidyklės.

Sudeginta iki pamatų viskas: gyvenamos trobos, tvartai ir klojimai. Kas visa tai padarė, -kas atspės. Kiek mes girdėjome, ties šiomis Anykščių-Andrioniškio apylinkėmis ėjo nemaži mūšiai tarp vokiečių ir rusų. Vokiečiai ne vienoje vietoje yra išdeginę sodybas ir kaimus. Deginimo darbą sąžiningai tęsė ir naujas okupantas, valdydamas pamiškės ir tremdamas žmones. Rusai vis dar bijojo platesniu mastu valyti kraštą nuo laisvės kovotojų, bet jų baudžiamosios ekspedicijos kas kartą dažniau įsiverždavo į miškingas Lietuvos sritis ir visu atkaklumu naikino pamiškės sodybas ir kaimus. Okupantas visą savo kerštą liejo tiems nelaimingiems pamiškės gyventojams, manydamas, kad tuo keliu sužlugdys ir Lietuvos partizanų veiklą.

Šiose pamiškės zonų kovose vyko tragiškiausi susirėmimai, kartu

čia mūsų tėvynės priešas, nepasiekdamas miškuose esančių partizanų, visu brutalumu liejo kerštą nekaltiesiems, beginkliams, ūkininkams. Ne viena šeima, šimtai jų žūdavo savo sodybų kieme, jei koks stropus stribas juos įskųsdavo... Kiti... dingdavo išvežimuose, ir niekas nebežinojo jų likimo.

Prieš mus dabar buvo dvi sodybos, kurios, aišku, buvo kadaise liudininkės tragedijos... Tai tikri išlaisvinimo paminklai, kuriais šių dienų Lietuva buvo nusėta nuo šiaurės iki pietų, nuo vakarų iki rytų... Mūsų matomas plotas yra apsuptas iš trijų pusių mišku. Ketvirtas šonas atviras ir išeina į kalvą, už kurios ir vėl kyšo medžių viršūnės. Vieta mūsų poilsiui, atrodo, bus sau gi ir gera. Reikia tik išžvalgyti, ar kur nors čia nesimaišo raudonieji vorai.

Stebime apylinkę gerą valandą. Jokio įtartinio judesio, -ramu.

Netoli mūsų senas griovys, gerai apaugęs stambia žole ir jis eina beveik iki pirmosios sodybos, kuri yra kiek arčiau miško. Antroji stovi atokiau ir arčiau tuščiojo ploto. Pasirenkame tą pirmąjį ir mano bičiulis Perkūnas grioviu artėja į ją. Lieku vietoje, sekdamas visą man matomą plotą. Netrukus matau

jį mojanč - viskas tvarkoj.

Esame "okupavę" sodybą. Pasirenkame sudegusį namą, nes čia yra rūšys. Sodyba sudeginta senai, nes anglių kvapas jau nestiprus. Mums nėra ko gaišti - miegas saldus ir jo iki vakaro reikia pasisemti tiek, kad kojos ir jėgos mūsų vėl neštų arčiau mūsų tikslų - Žaliosios miškų.

Traukiame burtus, kas pirmas miegos. Jis tas laimingasis. Antru kartu jį nereikia raginti, - netoli angos, pasiklojęs savo vatūną, jis krenta miegui ir po kelių minučių jau... sapnų karalijoje...

Įsitaisau sargybos postą pačioje angoje. Mano tik galva teišlenda iš paviršių. Pro pamatus galiu lengvai sekti visą aplinką ir tikiu, kad manęs iš toliau niekas negali matyti, nes esu gerai maskuojamas sudegu sių rąstų ir išlikusios virtuvės plytų likučiu.

Pašėlusiai nuobodu. Akių vokai kaip švininiai, -kiek juos beklėi viršų, visus krenta žemyn... Reikia didelio valios įtempimo, kad išsilai kytum neužmigęs... Bet mums tai ne naujiena... Jau šimtai tokių sunkių nemigo naktų praėityje...

Mano bičiulis miega ramiau miego, žiūriu į jo veidą... Paakiai, tar tum padažyti, apvesti mėlyne ir giliai idubė... Bet jis pučia visą krūtinę, sėmdamasis sveiką poilsį.

Aplink mus jokios gyvybės... Tik bitutės duzgia savo sparnais kaž kur netoli namo pamatų ieškodamos medaus...

Keista... ten prie pat pamatų dar išlikusios kelios darželio gėlės... Jos stelbiamos piktžolių, vis stiebis iš savo galvutėmis į saulę... Kas jas sėjo? Kur dabar jie? Juk čia kadaise buvo gyvėnta, kurta, svajota, kovota už geresnį rytojų... Ir štai dabar liko tik maži likučiai tų laikų, - maža gėlėlė, vargana ir vieniša... Nebėra kas ją mylėtų, palaistytų,

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

KOMPROMITUOJA PATS SAVE
Naiviai skamba Dr. K. Bobelio aiškinimas, kad girdi, 1941 m. liepos 23-24 d. d. Kaune įvykusio "sukilimo" rezultate "buvo panaikinta lietuvių partizanų krauju atkovota, tik trumpai spėjusi sužibėti Lietuvos nepriklausomybė". ... Tik nusiimanantis politikoje ir to meto padėtyje gali kalbėti tokias nesąmones.

Pakeitimas dviejų Kauno Komendantūros karininkų kitais dviem, toli gražu, dar nėra "panaikinimas Lietuvos nepriklausomybės". Nebent tuodu pulkininkai buvo Laikinos Vyriausybės ne pavaldiniai, bet valdytojai.

"Vienybės" (Nr. 2) aukotojų sąrašė randame "laikraščiu paremti" išvardintus šiuos asmenis: "D. Bobelienė, Elgin, ILL \$ 25 ir po jos seka B. J. ILL \$25."

Dr. K. Bobelio politinis nesubrendimas ir nesiorientavimas padėtyje dar labiau pasitvirtintų, jeigu paaiškėtų, kad čia turima mintyje jis ir jo žmona.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdis pastoviai lipdamas ant rusų - okupanto nūspaudos, sukėlė jam skausmą... Dabar "Tėvynės Balsas" (Nr. 102) bando mažinti pasakodamas apie tą organizaciją būtus ir nebūtus dalykus.

"Dabar, - ten rašoma, -atsidūrę vakaruose, jie daug pažangiųjų redakcijų langus, piketuoją antinacinius mitingus ir šūkauja apie vadavimą."

Puiku! Vadinas, patys ruskiai pripažįsta, kad Sąjūdis nesnaudžia ir iš peties kovoja su įsiveisusiais Amerikoje raudonaisiais, su jė baci lomis ir erkėmis.

IŠ DIDE LIO DEBESIO MAŽAS LIETUTIS...

Uždėjęs antraštę "Vatikanas pagerbė lietuvius", Chicago's dienraštis "Draugas" džiaugiasi, kad Popie žius Paulius VI Kalėdų švenčių proga atsiuntė sveikinimą vienam Kauno doje gyvenančiam lietuviui - prelatui Juokingai skamba stambi antraštė paskaičius pirmame puslapyje nereikšmingą žinutę. Popiežiaus sveikinimus gauna ne tik dvi asiškliai, bet ir eiliniai pasauliečiai, ypač vedybinės sukakties proga. Nejaugi kiekvieną Popiežiaus rankos pajudini mą dera laikyti lietuvių tautos pagerbimu? O... kitas dalykas: To kia antrašė tikų, jei šv. Tėvas būtų paskyręs lietuvių kardinolą (argi mūsų dvasiškija to nėra nusipelniau-

si?), tada galėtų džiaugtis lietuviai. Arba, jei Bažnyčios Galva imtų ir atitaisytų kenčiančią Lietuvai padarytą popiežiaus Jono XXIII skriaudą ir grąžintų mūsų pasiuntiniui prie Vatikano pirmąjį diplomatinį statusą.

Bet dabar, pasiskaičius parapijinę žinutę išpūstą iki pirmojo puslapio žinios... neskanu.

NUOSTABŪS RADINIAI
Nuostabūs radiniai senovės lietuvių-jotvingių žemėse, - fotografinių dokumentų gavo Tėvynės Mylėtojų Draugija Chicagoje, kurie atsiųsti iš Lenkijos ir Švedijos. Neseniai švedai ir lenkai archeologai padarė kasinėjimus Lietuvoje, prie Suvalkų ir rado nuostabiai aukštos kultūros iškasenų. Mokslininkų nuomone, tai iš esmės pakeičia iki šiol slavų (ir kai kurių lietuvių) mokslininkų tarp vyravusią nuomonę apie šiaurės Europos ir lietuvių kultūrą gilioje senovėje. Iškasenos yra iš III a. po K.

Lauktina dėl tų radinių mūsų archeologų (Gimbutienės, Puzino) pasi sakymų.

AŠ - NE AŠ... IR ARKLYS NE MANO...

Patriotinės spaudos prisipirtos prie kampo Tysliavienės su Narke! liūnaite teigla, kad, platindamos savo laišku skyruije juodžiausius ir niekuo nepagrįstus šmeižtus lietuvių tautai, kad ji dešimteriojai daugiau nužudė žmonių nei tuo pačiu laiku rusas-okupantas... esą, jos čia ne prie ko... Aiškinasi kaip tas pagautas vagis: "ja - ne ja i lošad ne moja"... (aš - ne aš ir arklys ne mano...) Sakosi, kad tos mintys nebūtinai atstovauja redakcijos nuomonei ir pataria susipažinti su Girkalio straipsniu, kur "ryšium su to J. B. laišku daugiau minčių galima rasti." Ten, esą, "paskelbta motyvuota ir redakcijos pažiūras patenkina Girkalio nuomonė". Paskaitėme ir mes... ir priėjom išvados, kad šio susisukusio sau liz-

dą "Vienybės" pastogėje komunistinės "Tiesos" atstovo pažiūros susiveda į jo paties tame straipsnyje parašytą užbaigiamąjį sakinį: "Ponui J. B. esu dėkingas už motyvuotos nuomonės pareiškimą."

DŪDA TA PATI, KEIČIASI TIK PŪTĖJAI...

Gruodžio mėn. bolševikų leidžiamas "Tėvynės Balsas" (Nr. 98) užtraukė giesmelę: "Kelias, kuriuo lietuviškas jaunimas turėtų eiti, norėdamas išvengti nutautėjimo, -tai bendravimo su tėvyne kelias, bendravimas su jaunimu, jos organizacijomis. Tik tuo keliu eidamas, pats galės susidaryti išvadas apie Lietuvą, jos santvarkos tinkamumą, jos žmones ir jų gyvenimą. Kodėl pačių jaunuolių inciatyva neruošti ekskursijų į Lietuvą, kad jie galėtų laisvai ir be tendencijos išspūdžių patys susidaryti išvadas ir apsispręsti". Mėnesiui praslinkus atsiliėpė į tai "Laisvė" (Nr. 8) ir A. Šalčiaus lūpomis pareiškė: "Iš tikro - kas be

sustabdyt lietuvių tarpusavio bendravimą, kultūrinio klestėjimo idėją? Tik jau ne lietuviški saugumiečiai."

Dar vienam mėnesiui praslinkus rezonavo sesutė "Vienybė" (Nr. 6) ... atsiranda žmonių, kurie ieško kitokių pagrindų savo santykiams ir su tėvyne ir net su bolševizmu. Jaunoji karta turi sąlygas patriotizmo nesutaptinti su neapykanta bolševikams."

Ir taip pakaitomis šie "progresyvisk laikraščiai" bando piauiti lietuvišką okupanto piukliu atsparų medį... Vienas piauina, o kiti du galandai labai greit atšimpančius piuklo dantis. Bet rezultatų kaip nėra... taip nėra.

Verta dėmesio viena stambi, bet įdomi, smulkmena: raudonieji nebe siūlo bendradarbiauti, bet kviečia bendrauti. Matyti, apsisprendę, kad pirmoji sąvoka mažiau patarnauja jų grobuoniškiems tikslams.

DAR APIE DR. KAŠKEVIČIŲ

Pereitame numeryje buvom rašę apie komunistą Dr. Kaškevičių, kuris apleidęs Amerikos žemę nuvyko apsigyventi į "Žemės rojų", juo nusivylė ir ten pasimirė.

Dabar "Laisvė" jau pravardžiuoja savo mirusį draugą, vadindama jį Dr. J. Kakiučiūmi... (žiūr Nr. 12) Ne geriau su jo palaikais elgėsi ir okupantas, suruošdamas laidojimo metu prie kapo "gedulo mitingą"... Pasirodo, kad karste gulintis komunistas neatsipalaiduoja nuo prievolės mitinguoti...

Okupanto išleistame "Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyne" pasakytas: "Mitingas tai viešas susirinkimas svarbiems, dažniausiai politiniams klausimams svarstyti..."

Žinoma, šį kartą mitinguoti buvo dėl ko, nes jau skverbiais iš anapus geležinės sienos žinios, kad "draugas J. K. nemirė natūralia mirtimi. Todėl ant greitųjų jis buvo palaidotas. Dr. J. Kaškevičius staiga ir netikėtai mirė" gruodžio 30 d., o jau sekančią dieną buvo pakeltas po žeme, ir net gi balto marmuro akmuo su aukšiniu užrašu ant jo kapo tą pačią dieną užrastas...

Vertas dėmesio vienos plietės iš Kauno rašytas "Laisvei" laiškas "Gruodžio 31d. Vilniuje palaidojo mūsų draugą J. Kaškevičių. Labai gaila dar galėjusio ilgai gyventi žmogaus... jo širdis buvo Amerikos lietuvių tarpe ir tą viską teko

"Rezoliucijas pravesime, jei visi geros valios lietuviai prisidės prie šio žygio ir darbų ir pinigine auka", kalba S. J. Paltus (viduryje), Rezoliucijoms Remti Komiteto pirmininko pavaduotojas organizaciniams reikalams. Nuotraukoje iš kairės - Dr. P. Pamataitis, Z. Brinkienė, J. Andrius, B. Lembergaitė, S. J. Paltus, N. Onyx-Virand (estė), J. Motiejūnas, I. Mažeikaitė ir R. Bureika. Nuotrauka - L. Kančiausko

- nukelta į 8 puslapį -

kas apgintų nuo piktyjų dilgių...

Saulutė jau įkopusi į dangaus aukštybes meta šiltus spindulius į žemę ir į mano pečius bei galvą. Šilta net varginančiai šilta. Danguje keli gelsvai balti debesėliai skuba į rytus, o aplink ramu... ramu...

Laikas jau ir man būtų poilsui, bet gaila žadinti draugužį, taip saldžiai įmigusį... Atsidarau dežutę konservų, pavalgau. Duona jau kiek apdžiūvusi, bet mums ji gera. Įprato me prie visko.

Po valandos žadinu Perkūną. Dabar mano eilė ištiesti pavargusių sąnarius...

- Turime svečių! - girdžiu Perkūno balsą... Antru kartu nereikėjo raginti. Svečiai mums nieko gero nežadėjo...

Saulė jau leidosi. Mūsų tarp miškų apsuptame plote jau buvo gera prieblanda, nors prieš mus esantis kalniukas ir atvirasis plotas dar virauda besileidžiančios saulės pasakutiniuose spinduliuose...

Jame, tame atvirame plote, mes aiškiai matome vieną... antrą... trečią grupelę žmonių. Po tris, keturius ir daugiau jie leidžiasi nuo kalniuko ir suka paupės link... Neatrodė, kad jie domėtųsi mūsų sodyba, nes visos mūsų matomos grupės renkasi pamšikėn ir čia lūkurioja kas kart vis daugiau ir daugiau susirenkančių žmonių...

Prieiname išvados, kad tai ne rusai ar stribai, bet partizanai. Kad ir išto, mes atskiriame jų uniformines kepurės - šaulių, kariškių... Kiek jų ten gali būti sunku pasakyti, bet susirenkanti grupė yra nemaža.

Netrukus jie visi dingsta miško tamsoje, palikdami mus ramybėje. Mūsų matyti stribai ir dabar pasirodę partizanai, aišku, lemia tik vieną dalyką - bus susirėmimas!

Mes dar kartą užkandame ir tvar-

komės kelionei. Reikia tik palaukti galutinio sutėmimo, kad nakties tamsoje ramiai galėtume tęsti savo žygi pirmyn.

Jau tamsu. Naktis lygiai tokia pat rami, kokia buvo ir diena. Šilta, nors ore yra nemažai drėgmės. Atrodo, kad gali būti lietaus ir, galima dalykas, su geru perkiūnu... Nors dangus yra blaivus, bet uoslė junta audrą...

Mes pasijudiname iš savojos slėptuvės, atsitolindami nuo Šventosios upės, tiesiai į vakarus. Kelionė nėra lengva, pagaliau, mes ir nesukbame. Apylinkės nėra saugios ir mes nenorime "užlipti" ant čia gali mų partizanų ar stribių postų...

Andrioniškį paliekame dešinėje, geroku lanku jį aplenkdami ir nuo čia staigiai metamės į šiaurę, norėdami aplenkti mums pavojingą tašką - Viešintą. Mūsų tikslas dabar pasiekti pusiaukelį tarp Viešintų ir Šimonių vieškelių ir jį perkirtus mestis į Suoso ežerą, kur turėtume rasti sau sekančią nakvynę.

Mano patirtis pirmoje kelionėje į Žaliosios miškus mus diktavo, kad nenorint turėti ir vėl kokių nesuipratimų, reikia Viešintą aplenkti, paliekant jas gerokai mums į kairę.

Čia mes išgirstame du stambius, sekančius vienas kitą, sprogičius. Jie dusliu garsu atsikrenda iš "anų mūsų jau paliktų apylinkių. Ką jie galėtų reikšti, sunku pasakyti, pagaliau, tai mums dabar mažai ir terūpi.

Po poros valandų kelionės, uždusę nuo sunkaus žygiavimo nelygiu terenu, nutariame pailsėti.

Pats likimas pailsėti buvo palankus, - laiku ir vietoje susėdome poilsui! Vos tik mus susėdus, staiga supoška du šūviai ir kulkos gailiai kaukdamos nuzvimbiam visai netoli mūsų. Šauta iš šautuvų, ne auto-

mato. Bet šauta palyginus iš netoli! Mes sugulame ir sekame, laukdami kas bus toliau.

Viena tik aišku, mes esame "užlipę" ant kokio posto. Kienu jis yra: stribai ar partizanų, kas dabar atspės! Pagaliau, mes neturėjome jokio noro susitikti nei su partizanais nei su stribais... Greičiausia, kaip sprendėme abu, mes esame apšaudomi partizanų posto ar patrulio. Stribai, mūsų supratimu, čia negalėtų būti, nes tiek Viešintos, tiek Andrioniškis buvo jau gan toli ir nakties metu tie paukščiai neskraidydavo taip toli nuo savųjų bazių mažomis grupėmis. Mes esame įsitikinę, kad mūsų "priešas" irgi yra ne gausus, greičiausia tie du šūviai ir reišė jų visą jėgą - du šaudytojus. Ar jie mus matė, ar tik iš garsų nustatė kryptį, sunku pasakyti. Greičiausia mus bus išdavę garsai, nes naktis vistiek buvo pakankamai tamsi, o garsas, kad ir kaip mes stengėmės eiti tyliai, visvien galėjo būti išgirstas nemažoje distancijoje.

Truputi pikta, kad mes esame sustabdyti ir kad be reikalo dabar gaisiname laiką...

Bandome trauktis. Šūvių garsų pušėje mes negalime matyti nieko... atrodo vien krūmai, susižėję su gilia nakties tamsa... Pasiikiame kažkokį griovį... pasirodo esama upelio.

Dėl savo saugumo mes nesirūpiname. Esame įsitikinę, kad mus apšaudė draugužiai lygiai tiek pat bijos mus persekioti, kiek bijojo mus atvirai užpulti pačioje pradžioje.

Svarbu mums tik nepralošti taip brangų laiką, kad nesuveluotume atvykti į paskirties tašką. Einame upelio loma, retkarčiais pasikeldami į atrantę ir sugulę pasiklausydami, ar niekas nesiveja mūsų. Ne. Jokių daugiau garsų nėra. Padarę geroką kilometro lanką -

atsitolinimą nuo tos vietos, nutariame vėl grįžti į laukus, nes žygiavimas nakties metu upokšnio krantais buvo tikrai nemalonus - kelmai, duobės, akmenys gerokai vargino mūsų kojas ir sėmė jėgas.

Vos tik mes pakilome iš upokšniolomos, tartum mus matydami, -vėl supoška du šūviai! Bet dabar šaudoma ne į mus. Mes negirdėjome kulų zvimbiesio, atrodo, kad dabar jau ištikrųjų šaudytojai nemato mūsų, o šaudo tik taip sau "Dievui į langą".

Čia reikia pasakyti, kad tais laikais buvo ne tik dvi kariaujančios pusės - partizanai ir raudonieji enkavedistai ar jų talkininkai stribai, bet daugamas apylinkių turėjo dar taip vadinamuosius "talkininkus", kurie patys prisilaikydami namuose ir neįsijungdami į aktyvias partizanų eiles, turėjo pasislėpę šaunamuosius ginklus, amuniciją ir naktimis eiti neva sargų pareigas. Žinoma, toks savanoriškas pasišovimas būti sargu buvo lygiai pavojingas tam asmeniui, kaip ir buvimas partizanų, bet tuo laiku siaučia "ubagai" iš Rusijos gilumos, daugiausia iš Gudijos buvo tikra pabaisa visam kraštui. Tie ubagai eidavo per kaimus ir ypač vienkiamius, plėšdavo gyventojus, žudydavo ir tas baisus teroras visiška nebuvo stabdomas naujojo Lietuvos okupanto. Matyti jam tiko jų taktika, nes ji nešė terorą ir naikinimą tiems, kurie taip atkakliai buvo priešingi išvadotojams".

Partizanai ne visur susepdavo ateiti į talką plačiai išsibarsčiusiems gyventojams, štai čia ir buvo pareigota jų "talkininkų" kovoti ir saugoti ramybę kaimo ar vienkiamio. Mes, matyti, ir būsiame "užlipę" ant tokios sargybos... Mus tik stebino viena aplinkybė, jei mes ištikrųjų esame susitike su tokia kaimo apsauga, - kodėl ji pirmoji mus apšaudė?! Puikiai žinojome, kad tie "tal-

kininkai" pirmieji niekad neatidaro ugnies, laukdami kokios nors puolamos ar įtartinos akcijos iš pamatytos nakti slankiojančio žmogaus ar jų grupės. Mat jie panaudodavo savo ginklus tik kraštutiniu atveju, til tada, kai reikėdavo ištikrųjų ginti kaimyną, šiaip stengėsi neišiduoti savęs ir be reikalo savoje apylinkėje nenaudoti šaunamųjų ginklų. Kaimas jau buvo pamokytas žiauriųjų enkavedistų, kurie retkarčiais vistiek pasirodydavo kokio kaimo apylinkėse ir sutikti mažos apsaugos šūvių, aišku, juos išaiškino ir užimdavo kaimą. Tada jau buvo varga kiekvienam... Nebesvarbu kas šaudė, - kaimas būdavo kruvina likviduojamas, jaunesnieji sušaudomi, senimas išvežamas, o trobėsiai sudeginami.

Vienintelė išvada, kurią mes galėjome padaryti (jei mūsų spėjimas yra teisingas, kad susitikome su kaimo apsauga) buvo ta, kad čia kur nors netoli yra kaimas ar vienkiamis, kuris buvo bandytas pulti tų baisių rusiškų ubagų... ir mes buvome palaikyti tokios gaujos nariai.

Tie rusiški ubagai, paprastai, neturėdavo jokių ginklų. Terbas, stiprią ubago lazda ir peilį. Bet jie puikiai žinojo, kad ir kaimas neturi jokių ginklų, yra beginklis... Nes tokių sargų ne visi kaimai turėjo, ne visi norėjo rizikuoti, pagaliau, ne visi ir turėjo ginklų. Tų ubagų taktik buvo labai paprasta: pavakaryje vienas iš jų (vaikščiodavo daugiausia mažomis grupėmis, iki dešimties) užsukdavo pas ūkininką ir maldaudavo duonos, nes jis ar jo šeima... miršta badu... Ūkininkai, kol nesu prato jų taktikos, žiauriai nukentėję Tokį vargšą ubagėlį išleisdavo į trobą, pavaišindavo kuo galėdavo ir kaip gi išvaryti naktį iš namų, - pasiūlydavo pernaktuoti...

BUS DAUGIAU

Vilniaus Žinių Sukaktis

Pov. Dirksis

Šiemet sukanka 60 metų nuo pirmojo lietuviško dienraščio - Vilniaus Žinių pirmojo numerio pasirodymo.

1904 metų pavasarį pasklydo gandai, kad lietuviams grąžinta spaudos laisvė. Apie tai tuometinė rusų spauda vos per pusę lūpų teprisiminė, o lenkai visai nutylėjo. Tačiau lietuviškai nusiteikusi kunigija iš sakyklų skelbė šią linksmą žinią tautai, kad tiek metų trukusi spausdintam žodžiui nelaisvė yra pasibaigusi.

Lietuviškoji šviesuomenė ir tautiniai nubudusi visuomenės sužiūro į Vilnių. Ypač į Vilniuje gyvenanti turtuolių inž. Petrą Vileišį. Kas toliau? Mat inž. S. Petras Vileišis Lietuvai jau buvo gan plačiai žinomas nuo studentavimo laikų, kaip atkaklus kovotojas už spaudos atgavimą, autorius kelių populiarių brošiūrų, kaip "Kalvis Melagis" ir kit., pasirašytų Neris slapyvardžiu.

Inž. P. Vileišis gyvenęs ilgokai Rusijoje, kur Kaukaze ir Užkaukaze je vykdė geležinkelio ir tiltų statybas, pralabo ir panoro grįžti į Lietuvą, kad uždirbtą kapitalą galėtų panaudoti lietuvių kultūros reikalmams. Ir štai, 1890 metais jis grįžta iš Rusijos ir įsikuria Vilniuje. Čia jis įsteigia stambią geležies apdirbimo įmonę, kurios darbininkais teprima vien lietuvius. Jo įmonėje mes matome susispietusius pačius žymiausias to meto lietuvius veikėjus, kaip tai inž. S. Kairis (Vasario 16d. akto signataras), inž. Mašiota, ekon. Vosilių ir kit.

Antakalnyje, pačioje gražiausioje panerio vietoje, Vileišis nusiperka žemės sklypą ir pastato puošnius rūmus, kuriuose vėliau buvo įrengta dienraščio "Vilniaus Žinios" redakcija.

Vilnius tais laikais dar neturėjo elektros. Vileišis pastato elektros stotį, kurią kiek vėliau perleidžia miestui. Jo vardas žinomas visam Vilniui, o jo rūmuose lankosi miesto diduomenė. Jo rūmai tampa lietuviškos veiklos centru, kur kartu su lietuviška šviesuomene džiaugiamasi laimėjimais ir dalinamasi vargais bei nelaimėmis. Dėka inž. P. Vileišio, 1902 metais lietuviai iškovoja šv. Mikalojaus bažnyčią ir keilios miesto parapijos bei katedros įvedama "votyva" su lietuviškais pamokslais.

1904 metais, sugrąžinus lietuviams spaudą, inž. P. Vileišis steigia spaustuvę ir atidaro knygyną lietuviškiems spausdiniams. Jo įsteigtoji spaustuvė tais laikais buvo pati moderniausia visame Vilniuje.

1904 metų vasara prabėga pasiruošimo darbuose ir štai rudenio, apie lapkričio vidurį, pasirodo pirmojo lietuviško dienraščio kvieslys pasirašytas inž. P. Vileišio, pranešantis lietuviškai visuomenei, kad netrukus pradės eiti pirmasis lietuvių kalba dienraštis - Vilniaus Ži-

nios ir kad jau esąs sudarytas redakcinis kolektyvas-komisija iš Jono Kriaučiūno, Jono Jablonskio, Jurgio Šlapelio ir Antano Smetonos.

Puikiai prisimenu tą jaudinančią naktį iš gruodžio 9 į 10 dieną...

Tą dieną grįžo iš miesto mano dėdė Aleksandras Burbulis nešinas naujai išeinančio laikraščio kvieslį ir sako:

- Povilai, šiandien eisime į inž. P. Vileišio spaustuvę Vilniaus gatvėje pasižiūrėti pirmojo lietuviško dienraščio išleidimo...

Aš tuo laiku mokiausi Vilniaus gimnazijoje, buvau 3 klasėje.

Nuskubėjome į spaustuvę. Ten rado me jau daug Vilniaus lietuvių, be laukiančių "stabuklo". Po spaustuvės sukinėjosi Martinas Kukta, G. Landsbergis, J. Kriaučiūnas, J. Šlapelis,

Dr. A. Vileišis, kun. Ambroziejus, kun. Stakelė, A. Smetona ir visa eilė kitų. Girdžiu kalbą... naujas šriftas... naujos mašinos... lietuvių kalbos nepakankamai moka raidžių rinkėjai... gausios korektūros klaidos... Tenka kiek palaukti. Laukiame Pagaliau apie 12 val. nakties į raštį ne iš spaustuvės atnešamas pirmas Vilniaus Žinių numeris! Visi sužiūrome, lyg dyvus pamatę... Po pirmojo džiaugsmingo įspūdžio, prasidėjo sveikinimai, glėbesčiai mai, bučiavimas... kai kurie šluostė ašaras Tai buvo patriotinės ekstazės momentas, taip giliai įstrigęs, manau, ne į mano vieno atmintį...

Likau neretas svetys Antakalnio gatvėje Nr. 6, - redakcijoje. Čia virė lietuviškas gyvenimas, čia galėjai sutikti žymiuosius mūsų veikėjus - redakcijos vadovybę, laikraščio bendradarbius, - Pr. Klimaitį, nepriklausomybės laikais buvusį pirmąjį Šaulių Sąjungos viršininką, rašytojas Lazdynų Pelėdą, Šatrijos Ragana, Pov. Višinskį, Rucevičių, Adolfą Vegele, Joną Siabą, retkarčiais Bartkevičienę, o Joną Bablonskį visada rasdavai beskaitant rankraščius... Vargas tada buvo su kalba. Ji nebuvo nusistovėjusi, bendra-

darbiai rašė, kaip išmanė, redakcija lygino, taisė ir didžioji to darbo našta gulė Jablonskui ant pečių.

Deja, vos spėjus 1.000 numerių išleisti, inž. P. Vileišio piniginiai reikalai pašlija, nes pats laikraštis ne tik savęs neišlaikė, bet davė nemažus nuostolius. Laikraščio leidimas sustoja... Inž. P. Vileišis likvi duoja likusį turą - puošnioji vila Antakalnyje padovanojama Lietuvių Mokslo Draugijai, spaustuvė atitenka Martinui Kuktai, knygynas - Jurgio Šlapeliui, o geležies įmonė perleidžiama "Vilijos" bendrovei, kurios priešakyje stoji pats inž. P. Vileišis, agr. J. Smilgevičius, Dr. K.

Stankus, A. Petraitis, inž. J. Mašiotas, teisin. J. Jasaitis. Naujuoju bendrovės pirmininku lieka Smilgevičius, direktoriumi A. Vosylus.

Inž. P. Vileišis išvyksta į Rusiją, kur vėl sėkmingai uždirba didelį kapitalą, svajodamas vėl grįžti į jo mylimą Lietuvą naujai kultūrinio darbo vagai... Deja, kilusi revoliucija suardo planus, dingsta uždirbti pinigai...

Visa tai jau istorija. Bet to didžiojo pasišventimo ir meilės tautai niekada Lietuva nepamirš ir inž. Petrą Vileišį visada minės kaip vieną didžiųjų lietuvių tautos vaikų!

ŽYDAI IR PABALTIEČIAI

Tąsa iš 4 puslapio.

1791m. Žydams paskirta gyventi tik lenkų, lietuvių ir ukrainių gyvenvietėse, paliekant juos diskriminacinių įstatymų ir net skerdynių globoj.

Aukščiausią persekiojimo viršūnę žydai patyrė caro Aleksandro III režimo metu (1881-1894), privertusi trečdalį žydų emigruoti, antrą trečdalį parinti stačiatikių tikybą ir trečią trečdalį pagreitintai sunaikinti. Pažymėtini pogromai - skerdynės įvyko Žemutiniam Naugarde 1882 metais ir vėl Kišineve 1903 m. Ties patys šaltiniai nieko panašaus nesako apie žydus lietuvių valdžioj, Lietuvoj iki padalinimo.

ŽYDŲ SUKURTAME "ROJUJE"

Taigi, nieko nuostabaus, kad ir ko munistinėj Rusijoje žydai nėra saugūs ir ramūs. Nežiūrint to, kad Rusijos žydams bolševikai įsteigė net atskirą respubliką, kad žydai turi didelių nuopelnų 1917 m. revoliucijoje ir komunistinio režimo Rusijoje įgyvendinime, - tradicinė rusų tautos neapykanta žydams, matyti, reiškiasi ir dabar. Matyti, už visus sovietinio režimo trūkumus atgal los ožiais yra žydai. Senoj Rusijoje buvęs garsus šūkis - "Bej žydov - spa sai Raseju!" (mušk žydus - gelbės Rusija) yra neužmirštas, ypač kai girdime garsias spekuliantų bylas Rusijoje, kai retkarčiais tai vienur tai kitur vyksta spekuliantų sušaudymai.

Tačiau nėra jau taip baisu žydams Rusijoje. Palyginus su kitomis pavergtomis tautomis Sovietijoje, žydai yra geresnė ir net privilegijuotoje buklėje. Paskiri žydų nušalinimai iš atsakingesnių vietų ar jų įkalinimas už ką nors, reikia manyti, nėra visos trijų milijonų žydų bendruomenės Rusijoje persekiojimas ar genocidas. Išpūsti jų brolių šūkiu laisva jame pasaulyje gelbėti žydus Rusi-

joj ką kitą sako. Jie tik rodo, kad žydai nori matyti savo brolius Rusijoje ir toliau privilegijuotoj padėty, komisarais, kaip jie buvo tuoj po 1917 metų revoliucijos, Lenino, Trockio, Stalino, Kaganovičiaus, Deržinskio, Berijos, Litvinovo ir Višinskio laikais.

ŽYDAI IR PABALTIEČIAI

Visai kitaip yra su kitomis tautomis Sovietijos vergijoje.

Jeigu Vakaruose yra toks aukštas žmoniškumas ir didelis bendravimas tarp žydų ir krikščionių, kodėl nieko nerašoma ir nešaukiama dangaus keršto dėl septynių milijonų pabaltiečių - lietuvių, latvių ir estų tautų persekiojimo ir net genocido?

Juk Dievo akivaizdoje visi esame lygūs. Ar ne geriau būtų, kad skelbiant akciją gelbėti žydus Rusijoje, būtų bendrai skelbiama akcija gelbėti visą pavergtą tautas Sovietijoje? Čia žydai turėtų labai daug talkininkų iš pabaltiečių, ukrainiečių, gudų, kaukazių ir kitų tautų. Vienybė - galybė. Partizaniskas žydų elgesys, dargi jojant ant antisemitizmo arkluko, išduoda "išrinktosios tautos" privilegijuotos padėties siekimą ir silpnina berdrą frontą išlaisvinti visas pavergtas tautas.

Vieton kvietimo gelbėti "skriaudžiamus" žydus Rusijoje, ar negeriau būtų, kad žydų ir krikščionių lyga veikėtų ne tik žydų, bet ir visų skriaudžiamųjų tautų gelbėjimui. Ar ne laikas būtų naują šūki paleisti pasauliui, - VISOS PAVERGOTOS TAUTOS, VIENYKITĖS!

CRAFTSMEN WANTED

Class "A" Tool and Die Makers

Apprenticeship or equivalent required. Must be able to plan, construct, alter or repair small precision punch press, dies, drill jigs, assembly fixtures and riveting tools. Try out, diagnose and correct tooling troubles.

Set-up Men-Automatic Screw Machines. Must be able to set up Brown and Sharpe single spindle automatics. Low rates and fringe benefits. New Air-conditioned plant. Write to: Personnel Manager.

S C M Corporation
P. O. Box 432
ORANGEBURG, S. C.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS, STUDEB., RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemios kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pirmas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindriai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, atlyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sažiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

IMMEDIATE OPENINGS AUTOMATIC SCREW MACHINES SET UP MEN AND OPERATORS

Excellent Fringe Benefits Good Working Conditions
Contact Personnel Office

Burgess-Norton Manufacturing Co.
737 Peyton, Geneva, Ill. Phone: GE 2-4100

LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJO
(Standartinės ir Automatinės), TUNE-UP'S
IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.

Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. PROspect 8-9533

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBES, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO,
LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS

TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ
SAŽININGĄ, PATYRUSI IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKI-
MUI IR PARDAVIMUI

JUOZAS BACEVIČIUS

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS
Bonded member by the National and Chicago Board of Insu-
rance Underwriters.

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.

Val. kasdien 9-9 PROspect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

SIUNTINIAI I LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS
LICENCIJUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2439 West 69 St. WA 5-2737

E. ŽUKAUSKAS

Didelis pasirinkimas medžiagų kostumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių! Įsitikinkite!

TINKAMI ROBAI DUODA GERĄ SAVIJAUTĄ

D E M E S I O !
Paš mus Jūs rasite vyrui pasauliui! - Mes galime Jus aprengti nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių
BOTANY "500" kosciūmai ir paltai. Manhattan marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvė atidaryta kasdien ir sekmdieniais nuo 10 iki 4 v.

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Av., Chicago 8, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam laikiniam be nuodimčių!

Mandagus pataravimas lietuvių kalbeje.

Sporto Žinios

SPORTO ŽINIŲ SKYRIŲ VEDA - J. PLEIRYS

Visos sportinės žinios ir nuotraukos siunčiamos šiuo adresu: 6658 So Rockwell St. Chicago 29, ILL. Telefonas - PR 8 - 8868

SALĖS FUTBOLAS
Salės futbolo pirmenybėse Liths komandai nesiseka. Sausio 2d. suloš ta lygiomis su Atlas 1-1. Vasario 9d. pralošta prieš Vikings 5-1. Iš sužaistų penkių rungtynių 1 laimėta 1 lygiomis ir 3 pralaimėtos.

Paskutinį sekmadienį salėje pasi rodė ir LITHS jaunučiai. Malonu bu vo matyti kai mūsų ppirai sulošė su vokiečių Rams 0-0.

Futbolo rungtynės vyksta kas sek madienį Armour salėje. Papiginti bilietai gaunami LITHS Kluba - 2622 West 69 Street.

PASAULIO ŽINIOS
Oslo mieste (Norvegijoje) japonas Suzuki pagerino 500 m. greitojo čiu žimo rekordą, nučiuožęs distanciją per 39,9 sek. Senas rekordas pri-

klausė amerikiečiui McDermont iš Michigano (40,1 sek) padarytas ne senai įvykusioje Insbruko olimpia- doje.

* Atrankinėse olimpinų žaidynių futbolo rungtynėse Izraelis įveikė Pietų Vietnamą 1-0.

* Anglijos futbolo pirmenybėse pirmauja Tottenham Hotspurs, Ispanijoje - Barcelona, Italijoje - Bologna ir Milan.

* Europos futbolo taurės varžybose liko tik keturios valstybės: Vengrija, kuri žais prieš Prancūziją ir Ispanija prieš Airiją.

* New Yorke salės rungtynėse JAV lengvaatletai pasiekė sekančias pasekmes: D. Tomas į aukštį 2,13 m. R. Boston į tolį 7,85 m. D. Penel su kartimi 4,98 m. D. Long rutulį 19,08 m.

* Liepos 25-26 d. d. Los Angeles mieste įvyks lengvosios atletikos rungtynės tarp JAV ir Rusijos. Amerikiečiai pasiūlė kai kurių pakaitimų, pav. kad kiekvienoje varžyboje valstybė atstovautų po 3 atletus. Rusai, atrodo, sutiks, bet reikalauja praplėsti varžybų skaičių, mo terims 400 m. bėgimu, penkiakova,

o vyrams maratono bėgimu, ir 50 klm. ėjimu.

ŽIEMOS OLIMPIADAI PASIBAI- GUS

Vasario 9d. Insbruke (Austrijoje) pasibaigė IX-oji pasaulinė žiemos sporto olimpiada. Medalių medžioklėje sėkmingiausia buvo Rusija. Amerikos komandai teko pergyventi sunkius pralaimėjimus, nors keliose srityse nustebino ir rusus, ypač 500 m. greitajame čiuožime, iki tol negirdėtas plaukų kirpėjas iš Michigano steito pelnė aukso medalį, kurį rusai tikėjo tikrai būsiant jų.

Varžybų pabaigą apvainikavo net 14 rusų okupuotų kraštų sportininkų pasilikimas Vakaruose! Septyni iš Vengrijos, 5 iš Čekoslovakijos, 1 iš Jugoslavijos ir 1 iš rytų Vokietijos.

Rusija laimėjo 25 medalius. Amerikos rinkinei grįžus, spaudoje priekaištaujama, kad pav. rusų komanda ir jų satelitų yra sudaroma iš profesionalų arba pusiau profesionalų, kai tuo tarpu laisvasis pasaulis laikosi griežtų mėgėjų sportininkų taisyklių. Spaudoje rašoma, kad jei olimpinis komitetas iki sekančių varžybų 1968 metais nesutvarkys šio dalyko, - Amerika eis ugnim prieš ugnį, - ji irgi pasiūlys savuosius profesionalus.

Sekančios žiemos sporto varžybos įvyks 1968 metais Prancūzijoje. Medalių laimėtojai: Rusija 11 aukso, 8 sidabro ir 6 bronzos. Austrija - 4-5-3. Norvegija - 3-6-6. Suomija - 3-4-3. Prancūzija - 3-4-0. Vokietija - 3-3-3. Švedija - 3-3-1. JAV - 1-2-3. Olandija - 1-1-0. Kanada - 1-0-3. Anglija - 1-0-0. Italija - 0-1-3. Šiaurės Korėja - 0-1-0.

Dėmesio centre buvo ledo ritulio pirmenybės. Rusijai laimėjus visas 7 rungtynes teko aukso medalis. Amerikos komanda liko 6-oje vietoje. Kaip žinome, JAV perėjoje olimpiadoje buvo čempionas.

Kanadai teko pralaimėti čekams ir Rusijai. Dailiajame čiuožime, ypač poriniame, teisėjų pagalba rusai pelnė taipgi aukso medalį. Spau doje buvo rašoma, kad pasaulio me isteriai - vokiečių pora, kelių teisė-

jų nekorektiškais sprendimais, turėjo pasitenkinti antra vieta. JAV da liajame čiuožime atsiuntė prieauglį, nes keli metai atgal, lėktuvo nelaimėje, žuvo visa geroji JAV ko-

manda. Šį rudenį Japonijoje prasidės vasaros olimpiada, kur, kaip reikėtų manyti, smarkiai dominuos JAV.

* Amerikos lietuvių sportininkų tinklinio varžybos įvyks kovo 7-8 d Chicagoje. Dalyvių registraciją atlieka sporto klubai iki kovo 1d. adresu - Mr. Z. Žiupsnys, 5950 So Fair field, Chicago 60629, telefonas - PR 6-6412.

* Krepšinio varžybos įvyks balandžio 4-5 dd. Toronto, Ont. Canada. Registruotis - Mr. V. Bireta, 5, Traymore Cr. Toronto 9, Ont. Canada. Telefonas - 762-2957.

Jaunieji solistai... Trys broliukai Narbutai - Rimas, Virgis ir Vygis Los Angeles (Calif) scenoje... Nuotrauka - L. Briedžio

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas pataravimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WALbrook 5-5671

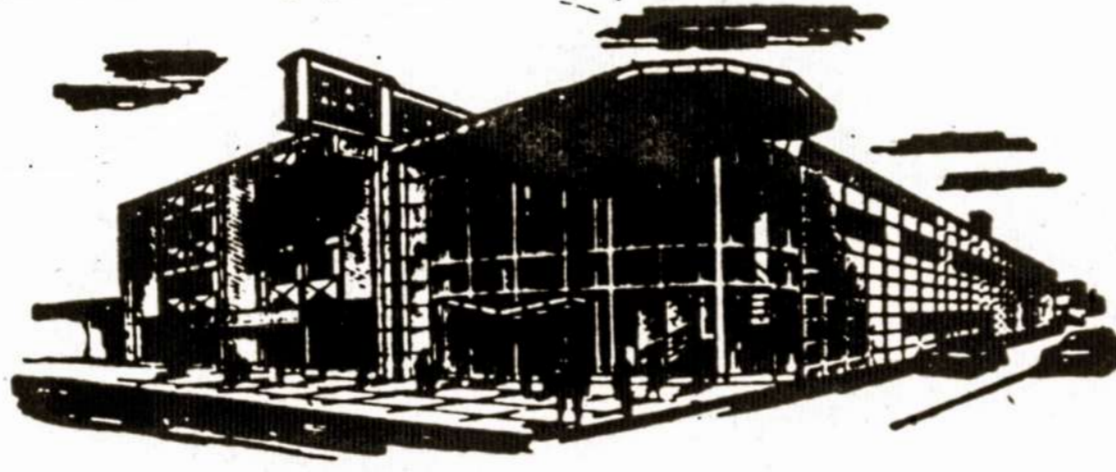
Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet.
Antrd. nuo 9 iki 4 popiet.
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus pataravimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre. Current Dividend up to 4 1/2%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

H. MARIKSONS

FUNERAL HOMES
2434 S. Pulaski, Chicago, Ill.
and
6507 Cermak Rd., Berwyn, Ill.

MICHAEL BABIARZ

GENERAL CONTRACTORS
601 N. Russell
Mt. Prospect, Ill.
CL 5-4034
Specializing in New Homes in the Wheeling Area

WOLD & WOLD

FUNERAL DIRECTORS
Nelson B. Wold Mgr.
Home-like atmosphere.
Nr. 100 yr. of dependable service.
3337 W. NORTH AVE.
AL 2-2748, Nite call VI 8-8533

BLAKE - LAMB

FUNERAL HOMES
111 W. 79th St., Chicago
712 W. 71st St., Chicago
477 W. 103rd St., Oak Lawn

SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM

DIRECT CHICAGO-EUROPE SERVICE
STARTING APRIL 1, 1964
200 S. MICHIGAN AVE.
CHICAGO, ILL.
HA 7-4200

PERMANENT POSITIONS AVAILABLE NOW

LABORATORY TECHNICIAN

Capable for full charge. Accommodation for lady. At no additional cost. All fringe benefits. Also immediate need for

REGISTERED NURSES

Opening for or in 60 bed general hospital. Excellent starting salary with automatic increases. All fringe benefits. Including full maintenance or enjoy low cost housing off the hospital ground. Hospital expanding in near future.

Apply, write or wire ADMINISTRATOR

SENSENBRENNER HOSPITAL

Kapuskasing Ontario, Canada

WANTED AT ONCE!

50

OWNER OPERATORS

with steel hauling equipment, late model tractor and trailer. Illinois license preferred. To work within 100 miles radius of Chicago. Contact Safety Department ALSO

MEN

with same equipment, for steel hauling between points in Illinois, Indiana, Ohio, Michigan and Kentucky.

SIMS MOTOR TRANSPORT LINES

610 W. 138th St. RIVERDALE, ILL.

TURRET LATHE

Currently have openings on night shift for experienced men capable of setting up and operating on DF, 5D and 3D or WS 3A & 1A, and on G-holt, also automatic Chuckers, Manual and Ballard, machining variety of metals. Close tolerance. Top wages plus many excellent benefits. Must have some tools.

Hills-McCanna Co.

400 MAPLE AVE. CARPENTERSVILLE, ILL.
Tel.: 426-4851
HOURS: 8:30 TO 5:00

Gardziauna duona - bulkaus, sausainiai - tortai

BRUNO KEPYKLOJĖ

KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duona Visad Žydi Kaip Agonai!

Sav. BRUNO MACIANSKIS

3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRANDY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ.	\$1, 29 (vokiškas vynas)
VODKA pilna kvorta	\$3.59	NAPOLEON FRENCH BRANDY	\$3, 35
KRON BRANNVIN		BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98		

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL
Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

LAISVOJI LIETUVA dėkoja savo Bičiuliams, parėmusiems laikraščio leidimą auka:

1) V. Kulbokas	\$ 11
2) J. Š.	\$ 10
3) K. Kraučiusas	\$ 5
4) Dr. A. Stankus	\$ 5
5) Br. Matulaitis	\$ 5
6) M. Simonaitis	\$ 5
7) Dr. K. G. Balukas ..	\$ 5
8) V. Jokubaitis	\$ 5
9) L. Virbickas	\$ 5
10) A. Balys	\$ 2
11) V. Mieželis	\$ 2
12) T. Papartis	\$ 2
13) P. Ličkus	\$ 1
14) X.	\$ 1
15) A. Balsys	\$ 1
16) A. Jurgėla	\$ 1

Visiems aukotojams, kaip mažai dovanėlė, yra išsiųsti Vyties ženkle liai.

*****

NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENOS minėjimas Brighton Parke įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

KENOSHA, Wis. Nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 26d. 10v. parapijos mokyklos salėje. Kalbės JAV LB. CV pirmininkas J. Jasaitis, meninėje programoje - lit. mok. mokiniai, vadovaujami mok. S. Jonynie-nės, moksleivių ansamblio "Tėviškėlė" šokėjai ir daininkai, vadovaujami muz. F. Strolis, "Aušros Vartų" parap. mok. choras, vadovaujamas muz. J. Bertulio ir jauna akordionistė Danutė Kiburaitė. Minėjimą ruošia LB Apylinkė.

*****

MELROSE PARK, ILL Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjimą rengia Bendras Organizacijų Komitetas ir jis įvyks vasario 22 d. **BULGERS MEMORIAL HALL**, Hirsch ir 16 St. kamps. Pradžia 7 v. 30 v. v. punktualiai. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Algirdas Kaulėnas, "Laisvosios Lietuvos" redaktorius. Meninę dalį išpildys solistai Roma Mastienė ir Jonas Vaznelis, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Kviečiami visi dalyvauti. Įėjimas laisvas. Minėjimo metu surinktos aukos bus persiunčiamos ALTui, išimtyms daromos tik aukotojui pageidavus jo auką persiųsti nurodytai institucijai.

*****

mybės minėjimas įvyks sekmadienį vasario 23 d. 3 v. p. p. Šv. Petro parapijos salėje. Kalbės kongresmanas H. Schadeberg, Alg. Kaulėnas ir Miesto burmistras E. R. Hammond. Meninėje programoje G. Klevic kaitės vadovaujama dainininkų grupė, Lit. mok. vaikučiai ir Cicero Tautinių Šokių grupė "Žilvitis". Visi kviečiami dalyvauti. Rengia ALT Kenoshos skyrius.

*****

Pasaulinės Parodos LIETUVIŲ DIENOJE dalyvaujančių chorų skaičius auga. Neseniai užsiregistravo Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas komp. Br. Budriūno ir Pittston parapijos choras vadovaujamas Br. Voverio. Šiuo metu jau yra užsiregistravę Lietuvos Dienoje dalyvauti 39 chorai su virš 1.400 dainininkų. Chorai, kurie iki šiol Komitetui dar neprisiuntę savųjų nuotraukų, prašomi tati padaryti.

*****

CLEVELANDO Vyrų Okteto pirmas koncertas Chicagoje įvyks vasario 22d. 8 v. v. Jaunimo Centro salėje. Oktetas, vadovaujamas inž. Ryto Babicko yra sekmingai koncertavęs beveik visose didesnėse lietuvių kolonijose. Koncertą ruošia Santara - Šviesa.

*****

VASARIO 16d. minėjimas Čikagoje praėjo sekmingai. Pagrindinę lėlą pasakė Jonas F. Daugėla. Minėjimą rengė ALTas.

*****

Dail. Sandros Čipkienės darbų paroda Čiurlionio Galerijos patalpose tęsiasi iki vasario 23 d. Rengėjai - Jūrų Skautijos Korpi Gintaras

*****

DR. VYDŪNO PREMIJA
Dr. Vyduo Literatūrinės premijos jūry komisija \$ 1.000 premiją paskyrė Dr. MARTYNUI ANYSUI už jo rankraštinių veikalų "Senprusių giminių kovos su vokiečių riterių ordinu nuo 1230 ligi 1283 metų" Premijuotą veikalą yra numatoma išleisti Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija Čikagoje dar šiais metais.

*****

Dr. M. Anysas ilgą laiką dirbęs gubernatūroje, prieš emigrudamas.

*****

YRA VILTIES, kad netrukus LAISVOJI LIETUVA galės paskelbti literatūrinę premiją, skirtą romanui ar apysakai, vaizduojančiai didingą Lietuvos praeitį, kovas už laisvę. Autoriams bus palikta laisvė pasirinkti Lietuvos istorijos laikotarpį - pradedant karaliumi Mindaugu ir baigiant šia diena. Premija numatyta \$ 1.000.

*****

Platesnes informacijas tuo reikalu paskelbsime kiek vėliau.

Didelio skaitytojų dėmesio sulaukusi Laisvosios Lietuvos atkarpa, spausdinta užpernai ir pernai, - "Kontržvalgybos kova Lietuvoje" bus išleista atskira knyga. Parengti mieji darbai jau pradėti.

*****

Autoriui leidus, dabar spausdina-

*****

YRA VILTIES, kad netrukus LAISVOJI LIETUVA galės paskelbti literatūrinę premiją, skirtą romanui ar apysakai, vaizduojančiai didingą Lietuvos praeitį, kovas už laisvę. Autoriams bus palikta laisvė pasirinkti Lietuvos istorijos laikotarpį - pradedant karaliumi Mindaugu ir baigiant šia diena. Premija numatyta \$ 1.000.

*****

Platesnes informacijas tuo reikalu paskelbsime kiek vėliau.

Didelio skaitytojų dėmesio sulaukusi Laisvosios Lietuvos atkarpa, spausdinta užpernai ir pernai, - "Kontržvalgybos kova Lietuvoje" bus išleista atskira knyga. Parengti mieji darbai jau pradėti.

*****

Autoriui leidus, dabar spausdina-

*****

YRA VILTIES, kad netrukus LAISVOJI LIETUVA galės paskelbti literatūrinę premiją, skirtą romanui ar apysakai, vaizduojančiai didingą Lietuvos praeitį, kovas už laisvę. Autoriams bus palikta laisvė pasirinkti Lietuvos istorijos laikotarpį - pradedant karaliumi Mindaugu ir baigiant šia diena. Premija numatyta \$ 1.000.

*****

Platesnes informacijas tuo reikalu paskelbsime kiek vėliau.

Didelio skaitytojų dėmesio sulaukusi Laisvosios Lietuvos atkarpa, spausdinta užpernai ir pernai, - "Kontržvalgybos kova Lietuvoje" bus išleista atskira knyga. Parengti mieji darbai jau pradėti.

*****

Autoriui leidus, dabar spausdina-

*****

YRA VILTIES, kad netrukus LAISVOJI LIETUVA galės paskelbti literatūrinę premiją, skirtą romanui ar apysakai, vaizduojančiai didingą Lietuvos praeitį, kovas už laisvę. Autoriams bus palikta laisvė pasirinkti Lietuvos istorijos laikotarpį - pradedant karaliumi Mindaugu ir baigiant šia diena. Premija numatyta \$ 1.000.

*****

Platesnes informacijas tuo reikalu paskelbsime kiek vėliau.

Didelio skaitytojų dėmesio sulaukusi Laisvosios Lietuvos atkarpa, spausdinta užpernai ir pernai, - "Kontržvalgybos kova Lietuvoje" bus išleista atskira knyga. Parengti mieji darbai jau pradėti.

*****

Autoriui leidus, dabar spausdina-

*****

YRA VILTIES, kad netrukus LAISVOJI LIETUVA galės paskelbti literatūrinę premiją, skirtą romanui ar apysakai, vaizduojančiai didingą Lietuvos praeitį, kovas už laisvę. Autoriams bus palikta laisvė pasirinkti Lietuvos istorijos laikotarpį - pradedant karaliumi Mindaugu ir baigiant šia diena. Premija numatyta \$ 1.000.

*****

Platesnes informacijas tuo reikalu paskelbsime kiek vėliau.

Didelio skaitytojų dėmesio sulaukusi Laisvosios Lietuvos atkarpa, spausdinta užpernai ir pernai, - "Kontržvalgybos kova Lietuvoje" bus išleista atskira knyga. Parengti mieji darbai jau pradėti.

*****

Autoriui leidus, dabar spausdina-

gyvenę Vokietijoje, yra surinkęs nemažai mūsų ateičiai svarbios medžiagos ir iš Nepriklausomybės laikų Klaipė